

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

17^E JAARGANG

WOENSDAG 9 MAART 1932

No. 845

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J. Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welden; Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonnees, leden en donateurs kosteloos, voor zover daaromtrent niet anders wordt beslist.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

8 MAART 1932.

De geldmarkt was gedurende de afgelopen berichtsweek weder buitengewoon ruim. De geldbehoefte voor de maandwisseling was zoo gering, dat er in geen enkelen rentestand eenige verheffing kwam. Integendeel de daling van de vorige week maakte over de geheele lijn verder voortgang. Particulier disconto daalde van 1¼ pCt. tot 1¼ à 1 pCt. Callgeld bleef steeds aangeboden en kon niet meer dan ¼ pCt. besommen. De prolongatierente noteerde meestal 1¼ pCt.; Zaterdag werd zelfs 1 pCt. genoteerd.

* *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijken de binnenlandsche uitzettingen met f 10,9 miljoen te zijn gedaald; de post binnenlandsche wissels verminderde met f 4,6 miljoen en de post beleeningen met f 6,3 miljoen. Terwijl de post papier op het buitenland ongewijzigd bleef, namen de diverse rekeningen onder de activa der Bank met f 312.000 toe.

De metaalvoorraad blijkt met f 1,2 miljoen te zijn gestegen tengevolge van een vermeerdering van den goudvoorraad van f 2 miljoen en een daling van den voorraad zilver groot f 816.000. Het gedeelte van den post munt en muntmateriaal in het buitenland geponneerd vermeerderde met f 50.000.

Onder de passiva der Bank blijkt de biljettencirculatie met f 19,7 miljoen te zijn ingekrompen. De saldi in rekening-courant stegen daarentegen met f 10,2 miljoen; het saldo van het Rijk nam met f 22,5 miljoen toe, terwijl de saldi in rekening-courant van anderen met f 12 miljoen daalden. Het beschikbaar metaalsaldo is met f 5 miljoen vermeerderd; het dekingspercentage bedraagt nagenoeg 78 pCt. tegenover 77 pCt. de vorige week.

* *

De wisselkoersen zijn deze week vast gebleven, vooral voor Ponden, bestond er veel animo; van 8.66½ is de koers tot 8.80 opgelopen, slot 8.78. Dollars waren

aanvankelijk lager: 2.4852½—2.48, doch herstelden zich tot 2.4885. Fransche Francs vast: 9.77¼—9.79; er is tamelijk veel goud naar Parijs gezonden. Belga's 34.56—34.64. Marken zakten eerst van 59.10 tot 58.95 in, doch konden zich weer tot 59.05 herstellen. De Zwitsersche Franc bleef aangeboden: 48.12½—47.97½—48.05. Lires 12.87½—12.92½. Tsjecho Kronen 7.37. Kopenhagen hooger: 48.30, Oslo 47.85, Stockholm 48.32½. Finsche Marken circa 4.—. Peseta's veranderden weinig: 19.05. Canadeesche Dollars vast: 2.22.

De vraag naar Ponden deed het agio op de termijnmarkt beduidend oploopen; één-maands noteerden 1½ c., drie-maands 4½ c. boven contant. Daarentegen waren termijn-Dollars lager, nl. 50 resp. 100 punten onder kassa.

De omzetten op de goudmarkt blijven tamelijk belangrijk; baren zijn tenslotte voor f 1652½ gedaan. Gouden Ponden noteerden 12.08, eagles 2.49¼.

Marken-bankpapier doen nog steeds disagio: 56.75.

LONDEN, 7 MAART 1932.

De groote overvloed van geld na het einde van Februari, gepaard gaande met de schaarschte van wissels, waarvoor bovendien vraag bestond voor buitenlandsche rekening, desorganiseerde de discontomarkt verleden week. De rente liep terug tot 2¼ en later tot 2½ pCt., in de vaste overtuiging, dat het disconto Donderdag l.l. met 1 pCt. verder verlaagd zoude worden.

De optimistische stemming, die zich reeds op de markt had geopenbaard, werd aangewakkerd door de mededeelingen van den Minister van Financiën over het nu reeds terugbetalen van het grootste gedeelte van de van Amerika en Frankrijk geleende £ 80 miljoen tot steun van den Pondenkoers in Augustus/September 1931 en door het intrekken van de beperkende bepalingen betreffende den handel in vreemde valuta. Deze beperkende bepalingen waren indertijd voor zes maanden uitgevaardigd en liepen dus officieel pas af tegen het einde van deze maand.

Het uitblijven van eene verlaging van het disconto op Donderdag l.l. was dus een verrassing en een teleurstelling, maar toen de Bank liet weten, dat zij eerst wilde aanzien, welke gevolgen het intrekken van de deviezenrestrictie op de koersen zou uitoefenen, zette de markt de optimistische beweging rustig voort.

De steun, door de speculatie en door het buitenland aan het Pond verleend, werkte een en ander natuurlijk sterk in de hand, zoodat tenslotte de meer dan dwaze verhouding ontstond, dat het particulier disconto de helft van officieel disconto noteerde.

Donderdag a.s. wordt nu met groote zekerheid eene verlaging van het disconto tot 4 pCt. verwacht, hetwelk echter nog geenszins een koers van 2½ pCt. in de open markt rechtvaardigt.

Dollars, Francs en Guldens zijn natuurlijk zeer flauw en aangeboden. Heden sluiten de koersen op: 3.53, 89¼, 8.80.

DE TOESTAND DER PETROLEUMINDUSTRIE IN DE VEREENIGDE STATEN BIJ DEN AANVANG VAN 1932.

Productie.

Wanneer men zegt, dat de toestand der internationale petroleumindustrie zelfs in het crisisjaar 1931 beter had kunnen zijn dan hij in werkelijkheid was, lijkt zulks een banaliteit. Maar gelijk de meeste banaliteiten beteekent een dergelijke bewering het vaststellen van een onweerlegbaar feit, en evenals achter de meeste feiten, zoo staat ook hier achter dit constateeren ervan een probleem, de vraag nl., waarom deze mogelijkheid geen werkelijkheid werd.

Daar verbruikscijfers der internationale petroleumindustrie voor het afgelopen jaar nog niet beschikbaar zijn, kan niet zonder meer worden gezegd, in hoeverre productie, verwerking en verbruik in evenwicht waren. Wel kan op grond van de voorloopige ramingen der *wereld-ruwolieproductie* door het U.S. Bureau of Mines in het afgelopen jaar, met 1.370.299.000 vaten tegen 1.410.037.000 vaten in het jaar 1930 (of 39.738.000 vaten minder) worden opgemerkt, dat de ruwolieproducenten tezamen beschouwd ernaar hebben gestreefd, de productie te beperken teneinde haar aan te passen bij een verbruik, dat naar men aannam, zou dalen. Maar die productie-beperking was de resultante van uiterst ongelijk werkende krachten: tegenover een vermindering der productie in de Vereenigde Staten van 898.011.000 tot 850.275.000 vaten (of van 47.736.000 vaten), in Venezuela van 136.669.000 tot 118.770.000 vaten (of van 17.899.000 vaten), in Nederl.-Indië van 41.729.000 tot 35.500.000 vaten (of van 6.229.000 vaten) en in Mexico van 39.530.000 tot 33.039.000 vaten (of van 6.491.000 vaten) staat een toename in Rusland van 125.555.000 vaten in het bedrijfsjaar 1929/1930 (gedurende 1930 zal de productie pl.m. 135.165.000 barrels hebben beloopt) tot 161.900.000 vaten (of van 36.345.000 vaten), en in Roemenië van 41.624.000 tot 47.600.000 vaten (of van 5.976.000 vaten).

Deze tegenstelling herhaalt zich ook bij enkele andere landen; zij herhaalt zich evenwel ook in de productie van een enkel land, en wel van den voornaamsten producent, die per saldo toch nog het meest tot de productievermindering heeft bijgedragen, van de *Ver. Staten*. Want daar was het het einde 1930 ontdekte groote Oost-Texas-veld, dat in weerwil van drastische productie-beperkingen in het eerste jaar van zijn bestaan niet minder dan 107 miljoen vaten ruwolie produceerde, terwijl de productie van het overige gebied vrijwel zonder uitzondering een vermindering te zien gaf. Aldus waren het in hoofdzaak drie groote spelbrekers, waaraan toe te schrijven valt, dat de productie-verminderingen der andere landen en velden niet de te verwachten uitwerking hadden, hoewel de beperking onder deze omstandigheden drastischer was dan zij anders had behoeven te zijn: Oost-Texas, Rusland en Roemenië.

Prijzen.

Daarmede is ook reeds aangeduid, waar voornamelijk de verantwoordelijkheid voor de zeer lage prijzen der petroleumproducten te vinden is, en zoo sterk was de invloed van het aanbod in Russische en vooral Roemeensche olie op de markten, waar de Amerikaansche olie hiermede concurreren moest, dat de leiding bij de prijsbeweging somwijlen niet, gelijk anders, bij de Amerikaansche olie (Golfnoteeringen), maar bij de Roemeensche en Russische petroleum was. De noteeringen in de Ver. Staten zelf werden bovenal door de overproductie in Oost-Texas beïnvloed, waar ruwe olie „niet-officiëel” tegen \$ 0,02½ per vat werd verkocht. Een overzicht aangaande de ontwikkeling der prijzen voor ruwolie en eindproducten in het afgelopen jaar geeft de tabel op de volgende pagina.

Productiebeperking.

Omstreeks het midden des jaars was de toestand der Amerikaansche ruwolieproducenten, ja van bijna de geheele industrie zoo wanhopig, dat de Gouverneurs van twee der drie grootste olie-staten, *Oklahoma en Texas*, tot een buitengewonen maatregel hun toevlucht namen: zij kondigden voor de bedreigde centra den *staat van beleg* af en lieten de bronnen geheel sluiten en het uitvoeren dezer maatregelen waarborgen door de gemobiliseerde staatsmilitie. Daarbij waren de motieven van beide Gouverneurs toch niet geheel identiek: terwijl het Gouverneur Murray van Oklahoma, die het eerst dezen stap waagde, in het bijzonder erom te doen was, den ruwolieproducenten een loonenden prijs voor hunne olie te waarborgen — \$ 1,— per vat werd genoemd als de grens, vóór het bereiken waarvan aan een heropening der bronnen niet zou zijn te denken —, wilde Gouverneur Sterling van Texas verhinderen, dat de wegens de houding van enkele hunner collega's in het Oost-Texas-veld ten hoogste verstoorde producenten zouden besluiten zichzelf te helpen door middel van geweld, want het optreden van de restrictie-vijandige elementen dwong ook hen, meer te produceeren dan zij wilden en hunne olie van de hand te doen tegen prijzen, welke hen met ruïneering bedreigden. De maatregelen tot productie-beperking werden later verzacht, en zulks zonder dat in Oklahoma de verlangde prijs was bereikt; in Texas, waar de regeling der productie met het afkondigen van den staat van beleg uit de handen van het staatsrestrictie-orgaan, de spoorwegcommissie, in die des Gouverneurs was overgegaan, beval laatstgenoemde na heropening van het veld voortdurend grotere productie-beperkingen per boring. Hij zag zich daartoe gedwongen, daar hij de productie van het veld niet boven 400.000 vaten per dag — in den zomer was een cijfer van 1.000.000 bereikt — wilde laten stijgen, terwijl het aantal boringen geregeld toenam. Ongetwijfeld ondervond ook hij tegenstand, en de vraag of zijn optreden in overeenstemming was met de Constitutie, hield al spoedig de gerechtshoven bezig. In Februari 1932 stelde een Federale Gerechtshof van Texas vast, dat de Gouverneur niet gerechtigd zou zijn geweest tot bedoelde maatregelen; deze verklaarde inmiddels, dat slechts het Hooggerechtshof der Ver. Staten en de President bevoegd zouden zijn, hem voorschriften te geven met betrekking tot de uitoefening van zijn gezag als Hoogste Commandant der Militie.

Het Hooggerechtshof der Ver. Staten heeft zich met deze aangelegenheid nog niet bezig behoeven te houden; wél moest het een vonnis uitspreken betreffende de grondwettigheid van een (olie en) Gas „Conservation”-wet in den Staat *Californië*, welke wet, zooals de advocaat van den Staat verklaarde, niet alleen een conservation-maatregel vertegenwoordigde, doch tevens de rechten van alle bij een veld belanghebbenden tegen egoïstische stappen van één enkele onder hen moest beschermen. Het door den Opperrechter Hughes — in Europa als vroeger Staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken bekend en wegens vroegere werkzaamheden vertrouwd met de problemen der petroleumindustrie — gewezen vonnis sprak zich ten stelligste uit voor de grondwettigheid: „Wanneer deze wet ten doel heeft, de uitoefening der wederzijdsche en gelijke rechten der bezitters van den bovengrond bij een gemeenschappelijke bron voor olie en gas te regelen, zoo vindt de conclusie, dat zij zonder meer geldig is... in (vroegere) beslissingen van dit Hof hare volle rechtvaardiging.”

Steeds meer en in steeds scherper tegenstelling tot de vroegere opvatting, als zou elke eigenaar van een stuk bovengrond naar goedgevoelen daarmede kun-

nen handelen, dus mogen produceeren wanneer en zooveel hij wil (en aldus zijn naburen op het veld kunnen dwingen, hetzelfde te doen, daar hij hun, wanneer zij zulks nalaten, de olie onder hun eigen terrein aftapt), wint in de olie-industrie zelve, in Regeeringskringen en eveneens bij de rechterlijke macht de meening veld, dat *tegenover het recht van den afzonderlijken bezitter gelijke rechten van alle anderen* staan, en dat hij niet meer dan zijn rechtmatig aandeel uit de gemeenschappelijke vindplaats mag weghalen. Zoo heeft ook op zijn vergadering in November jl. het American Petroleum Institute den grondregel inzake „billijken en evenredigen eigendom van de te winnen olie en gas uit een gemeenschappelijk veld” erkend, en besloten een program voor het verbreiden van deze opvatting te ontwerpen. Insgelijks heeft zich handelssecretaris Lamont in zijn rede in het Institute uitgesproken voor evenredige productie der afzonderlijke bezitters van den bovengrond in één veld.

Deze rede bevatte bovendien een uitvoerig *spoed- en noodprogram voor de Amerikaansche petroleum-industrie*, dat in weerwil van de Antitrust-wetgeving, welke in menig opzicht voor de saneering der industrie belemmerend blijkt te zijn, onmiddellijk uitgevoerd zou kunnen worden. De voornaamste punten ervan zijn het sluiten tusschen sommige Staten van een, door het Congres goed te keuren „compact” (verdrag tusschen verschillende staten), gemeenschappelijk vaststellen van het te verwachten verbruik en van de productie-quota der afzonderlijke Staten, alsmede instelling van een permanent, gemeenschappelijk orgaan der diverse Staten, belast met het uitvoeren der overeenkomstig hun wetten door te voeren productie-regeling in die Staten; voorts zou een, zoo al niet in alle details dan toch in de beginselen uniforme olie-wetgeving der afzonderlijke Staten voor het doorvoeren der „conservation” noodzakelijk zijn, welke o.a. verspilling verbieden en de z.g. „unit operation”, de exploitatie der olievelden als groote productie-eenheden voor gemeenschappelijke rekening der daarbij belanghebbenden, uitdrukkelijk veroorloven moet; tenslotte zou eveneens door een „compact” een gemeenschappelijke commissie uit vertegenwoordigers van den Bond en van de afzonderlijke Staten voor het verschaffen van belangrijke feiten en cijfers worden gevormd, welke dan ook met buitenlandsche producenten inzake productie- en invoer-vraagstukken onderhandelen, en bij onderhandelingen met vreemde Regeeringen medewerken kan. Een volkomen gelijksoortig program ontwierp de Staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken Dr. Wilbur, tevens Voorzitter van den Federal Oil Conservation Board, in zijn aan het Congres uitgebracht jaarverslag.

Lamont kon bij zijne uiteenzettingen verwijzen naar een soort „compact”, dat drie belangrijke olie-staten,

INHOUD.

Blz.

DE TOESTAND DER PETROLEUMINDUSTRIE IN DE VEREENIGDE STATEN BIJ DEN AANVANG VAN 1932 door Dr. W. Mautner	186
Het Britsche geldstelsel en de Nederlandsche gulden door H. Dunlop	190
Actieve geldpolitiek als oplossing voor de huidige depressiemoeilijkheden door J. C. Kielstra Jr. met Naschrift door Dr. W. L. Valk	192

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:

De reorganisatie van de Duitsche grootbanken door Prof. Dr. K. Mellerowicz	194
--	-----

AANTEKENINGEN:

De Regeering en de „koopkracht”-theorie.....	199
--	-----

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.....	199—204
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel.	

Oklahoma, Kansas en Texas, reeds in September 1931 hadden gesloten, en waarin zij zich tot het handhaven van bepaalde productie-maxima verplichtten. Dit slechts één pagina beslaande „compact” werd niet-officiëel ook door Californië en andere oliestaten aangenomen en heeft ongetwijfeld de tegen het einde des jaars steeds beter werkende productie-regeling dezer staten sterk beïnvloed.

Wijziging van de Antitrust-wetgeving.

Dat de Antitrust-wetgeving moet worden gewijzigd, had ook President Hoover, die, terloops opgemerkt, nog als Handelssecretaris der olie-industrie den raad had gegeven, het eens te worden betreffende amendering van de Antitrust-wetten en een desbetreffend amendement bij het Congres te doen indienen (hetgeen nimmer geschiedde), ook in zijn Boodschap aan het Congres van December 1930 betoogd; hij had ook op een onderzoek inzake de werking dezer wetten bij de exploitatie van natuurlijke bodem-rijdommen en dergelijke aangedrongen, om vast te stellen of het mogelijk zou zijn, de nadeelen van de wet te elimineren zonder de grondgedachte daaraan op te offeren. Ook dit is achterwege gebleven. Daarentegen heeft in het najaar het Bestuur van de het geheele gebied en alle takken van bedrijf der Ver. Staten omvattende *U. S. Chamber of Commerce* een plan goedgekeurd, dat een revisie op bescheiden schaal van deze wetgeving bevat. De kern is, dat een kleine, uit met de toestanden in de olie-, steenkool- en houtproductie vertrouwde vertegenwoordigers der Federale Regeering bestaande commissie zou worden ingesteld en wettelijk gemachtigd, na te gaan, of in een dezer tak-

Prijswontwikkeling van Ruwe olie en Raffinageproducten in de Vereenigde Staten 1929—1932.

Soort	Gebied	1929			1930			1931			Laatste
		Gemid.	Hoogste	Laagste	Gemid.	Hoogste	Laagste	Gemid.	Hoogste	Laagste	
Ruwolie 36° A.P.I. ¹⁾ ..	Okla	1.37	—	—	1.23	—	—	0.63	0.95	0.18	0.77
„	1) .. Pennsylv.	3.69	—	—	2.55	—	—	1.81	2.15	1.35	1.85
„ 25	1) .. Calif.	1.05	—	—	1.16	—	—	0.76	1.17	0.50	0.71
Benzine U.S. Motor ²⁾ Okla		7.75	9.25	6.85	6.34	7.5	4.0	3.45	5.0	2.125	2.75
„ „	2) Pennsylv.	9.05	10.00	7.75	7.37	8.25	6.25	4.90	6.25	4.25	4.50
„ „	2) Calif.	8.89	10.00	6.00	8.06	9.5	6.5	5.10	8.5	3.0	6.625
„ „	2) Export Golf	8.49	8.5	8.25	7.51	8.5	5.125	4.3	5.25	3.5	4.75
Lampolie 41-45° ³⁾ ...	Okla	5.17	6.75	4.125	3.58	4.125	3.0	2.31	3.0	1.75	2.375
„	2) ... Pennsylv.	6.51	7.25	5.75	5.01	5.75	4.25	4.0	5.0	2.375	4.0
„	2) ... Calif.	5.69	6.50	5.0	4.55	5.0	4.0	4.25	5.0	3.25	4.75
„	2) Export Golf	7.14	7.75	6.625	5.88	7.0	4.0	3.71	4.25	3.25	4.125
Stookolie 24-26° ³⁾ ...	Okla	10.06	90.0	60.0	70.43	90.0	55.0	43.56	65.0	30.0	37.5
Gasolie 32-36° ²⁾ ...	„	2.65	3.0	2.25	2.27	2.875	2.0	1.27	2.0	0.625	1.375
Bunker C ²⁾ ...	Golf	73.97	80.0	65.0	71.3	80.0	62.5	54.04	65.0	40.0	2.375
Stookolie 15-19° ³⁾ ...	Calif.	67.24	85.0	65.0	63.46	70.0	55.0	58.36	60.0	55.0	60.0
Aardgasbenzine „A” ²⁾ Okla		7.06	8.0	6.25	5.36	6.5	3.25	3.22	5.23	1.75	2.5

¹⁾ — \$ per barrel (159 L.). ²⁾ — \$ cts. Gall. (3.75 L.). ³⁾ — cts. per barrel (159 L.).

ken van industrie een overproductie bestaat, die niet bevorderlijk is aan het algemeen belang. Wanneer dit het geval blijkt, zou de commissie bevoegd zijn, aan de ondernemingen in de betrokken industrie het sluiten van overeenkomsten tot regeling van de productie toe te staan, onder voorwaarde, dat het doel daarvan niet zal zijn uitschakeling van de concurrentie of het vestigen van een monopolie en ongerechtvaardigde prijsverhoogingen, doch slechts het bewerken van evenwicht tusschen productie en verbruik.

Plannen i.z. een invoerrecht en een verbruiksbelasting.

In het najaar werd ook de veldtocht ten gunste van een invoerrecht op ruwolie en derivaten daarvan opnieuw ingezet. Tenslotte sprak zich ook het American Petroleum Institute — eerst het Bestuur en vervolgens de leden — met een kleine meerderheid onder de stemmenden daarvoor uit, doch zeer vele leden onthielden zich van stemmen. De Heer Marc L. Requa, Directeur-Generaal van de petroleum-sectie van de brandstoffen-afdeeling der Ver. Staten tijdens de jaren 1918 en 1919, beantwoordde de toezending van het stembriefje van het A.P.I. met een uitvoerig schrijven, waarin hij verklaarde, dat het voorstel inzake een invoerrecht niets voor het gezondmaken der olie-industrie zou vermogen uit te werken en erger zou zijn dan tijdverlies, daar het de kern van het probleem vertoebelt. „Het voorstel inzake een invoerrecht op olie, dat enkele leden der industrie als een middel voor alle kwalen beschouwen, is of een openbaring van verbazingwekkende onwetendheid, of niets anders dan huichelarij en opportunisme, of wild geworden chauvinisme.” De geringe geneigdheid tot een invoerrecht, welke bovenal het Huis van Afgevaardigden thans aan den dag legt, heeft er tenslotte toe geleid, dat de aanhangers ervan zich tot het beginsel van een verbruiksbelasting voor buitenlandsche olie bekeerden, teneinde door een kleine verdooping toch hun doel te bereiken.¹⁾ ²⁾

Productiekosten van binnen- en buitenlandsche ruwe olie.

Tegen het einde des jaars publiceerde de U. S. Tariff Commission het resultaat van de haar door het Huis van Afgevaardigden opgedragen enquête inzake de productiekosten van de binnenlandsche en buitenlandsche ruwe olie. Het gewogen gemiddelde der jaren 1927/1930 gaf voor binnenlandsche ruwolie aan de Atlantische kust een prijs van \$ 1,90 per vat (\$ 1,09 productiekosten aan de bron; aankoop-provisie \$ 0,04; pijpleidingskosten \$ 0,49; transport met tankschepen \$ 0,26; diverse kleinere kosten \$ 0,02), voor Venezolaansche olie echter van \$ 0,87 per vat (zuivere productiekosten tot Oceaan-tankboot \$ 0,62; tanker-

¹⁾ Zij stelden een zoodanige belasting voor ter hoogte van \$ 0,02 per Gall. ruwolie en stookolie, en \$ 0,04 per Gall. benzine, en berekenden op basis der invoeren van 1930, welke een vijfde hooger waren dan die van 1931, dat den Staat daaruit een bate van \$ 102 miljoen zou toevloeden, die weliswaar het deficit van \$ 2 milliard slechts voor een klein gedeelte zou dekken, maar toch een niet te versmaden bron van inkomsten zou vormen.

²⁾ De aanzienlijke vermindering der hoeveelheid van den Amerikaanschen petroleumexport, en de nog veel scherper daling der waarde blijken ten duidelijkste uit onderstaande cijfers:

De Amerikaansche Petroleumuitvoer in 1931 en 1930.

Soort	1000 vaten	1000 \$	1000 vaten	1000 \$
Ruwolie	25.535	20.828	23.704	32.153
Benzine	43.787	109.301	63.195	250.647
Lampolie	12.534	34.796	16.690	63.325
Gas- en Stookolie	26.588	23.966	32.378	33.220
Smeerolie	7.994	62.986	9.752	88.931
Andere Raffinage-prod.	106	1.244	153	2.072
Alle Raffinage-prod.	91.009	232.294	122.167	438.195
Paraffine (1000 lbs.)	290.484	8.425	292.932	10.480
Totale waarde	—	261.547	—	480.828

onkosten \$ 0,25). Het kwaliteitsverschil tusschen U. S. Amerikaansche en Venezolaansche olie maakt het evenwel noodzakelijk, ook de opbrengsten uit deze olie-soorten te vergelijken. Daarbij bleek, dat uit een vat binnenlandsche olie derivaten ter waarde van \$ 2,74 konden worden verkregen, terwijl de Maracaibo-ruwolie slechts een waarde der producten ter hoogte van \$ 1,71 opleverde. Daartegenover vergt de binnenlandsche ruwolie verwerkingskosten van \$ 0,73, de Venezolaansche van \$ 0,30. Na aftrek dezer kosten was de zuivere opbrengst voor de binnenlandsche olie \$ 2,01, die van de buitenlandsche \$ 1,41. Daar derhalve de waarde der producten uit de laatstgenoemde slechts 7/10 der waarde van de producten uit de binnenlandsche ruwolie bedroeg, moeten 7/10 vat binnenlandsche olie met 10/10 vat buitenlandsche olie worden vergeleken; de kosten van de eerste zouden \$ 1,33, die van de laatste \$ 0,87 bedragen, of \$ 0,46 minder. Inmiddels werd daarbij met het kwaliteitsverschil tusschen de producten — de uit U. S. Amerikaansche olie vervaardigde zijn beter — geen rekening gehouden:

Voorraden, verbruik en uitvoer.

In de eerste weken van het nieuwe jaar heeft zich de ruwolie-winning door de drastische maatregelen tot beperking — in het Mid-Continent werd o.a. ook met tamelijk succes een sluiting der bronnen op Zondag gepropageerd en doorgevoerd — tusschen 2,1 en 2,2 miljoen vaten dagelijks bewogen en zich daarmee ongeveer binnen het raam van de verlangde hoeveelheid gehouden. Ook de raffinaderijen hebben hare verwerking verminderd; zoo werkten de 95,2 pCt. der gezamenlijke Amerikaansche raffinage-capaciteit bezittende raffinaderijen, welke aan het A.P.I. wekelijks opgave van hare productie doen, in de op 6 Februari geëindigde week slechts op 57,6 pCt. van de capaciteit, waartegenover overigens de kraakinstallaties veel zwaarder belast schijnen te zijn geweest.¹⁾

De op 6 Februari 41.376.000 vaten bedragende benzine-voorraden dezer raffinaderijen (overeenkomende met 43,10 miljoen barrellen voor de geheele industrie) beliepen weliswaar eenige miljoenen vaten meer dan de door het Statistisch Comité van het A.P.I. als voldoende aangegeven hoeveelheid (39,72 miljoen barrellen); maar deze overschrijding bleef binnen redelijke grenzen, al zal, naar het schijnt, het begin der zomercampagne (1 April) wel iets hoogere dan de noodzakelijke voorraden brengen. Daar het afgelopen jaar getoond heeft, dat het binnenlandsche benzineverbruik der Ver. Staten stellig „crisis-echt” was — het bedroeg in December 1931 bijv. 30.452.000 vaten tegen 28.885.000 vaten een jaar geleden, en bereikte in het geheele jaar een grootte van 403.313.000 vaten tegen 394.800.000 vaten in het jaar 1930, — mag worden verwacht, dat de zomermaanden weder de gewone sterke vermindering der voorraden zullen brengen. Anders staat het ongetwijfeld met den Amerikaanschen benzine-uitvoer, die in December slechts 2.488.000 bedroeg tegen 4.070.000 vaten in December 1930; de cijfers voor het geheele jaar luiden 45.832.000 tegen 65.575.000 vaten. Hier deden zich niet alleen de ongunstige internationale economische toestand en de omstandigheid gelden, dat in de niet-Amerikaansche wereld de automobiel niet zoozeer een voorwerp van dagelijksch gebruik in zeer ruime kringen is als in de Ver. Staten, doch ook de buitengewoon scherpe, met enkele woorden reeds vermelde concurrentie van Rusland en Roemenië. De sedert jaren waarneembare tendens naar een sterk vermeerderde productie van benzine door kraken en een relatief verminderde dito door raffinage werd in het afgelopen jaar nog sterker; zulks is te verklaren niet slechts uit het hoogere rendement, dat de kraakmethoden geven, doch ook uit de antiklop-eigenschappen

¹⁾ De raffinage-capaciteit der Ver. Staten bedroeg begin Februari 3.852.000 vaten per dag, de kraak-capaciteit 1.739.700 vaten daags.

der kraak-benzine. De volgende cijfers hebben betrekking op de winning van benzine enz. naar de verschillende methoden:

Drijfstoffen.

De Amerikaansche productie volgens methoden.

(Januari—November) (in 1000 vaten à 159 Liter.)

Soort	1931	1930
Raffinage-benzine	202.451	208.290
Kraakbenzine	161.126	150.556
Aardgasbenzine	36.464	44.904
Benzol	1.796	2.506
Tezamen	401.837	406.256

De daling der Amerikaansche voorraden aan ruwolie en derivaten, echter vooral aan eerstgenoemde, was in het afgelopen jaar zeer aanzienlijk; de vermindering van den druk, welken de groote voorraden op de prijzen uitoefenen, zal ongetwijfeld duidelijker voelbaar worden op het oogenblik, dat niet zooveel andere tegengestelde factoren een herstel van de markt beletten als in den laatsten tijd. De *Amerikaansche petroleum-balans* voor het afgelopen jaar vindt men in de volgende opstelling:

De Amerikaansche petroleumbalans voor 1930 en 1931.

(in 1000 vaten à 159 Liter.)

Aanbod:	1931	1930
Ruwolieproductie	850.275	898.011
Aardgasbenzine	42.966	52.631
Benzol	1.929	2.689
Invoer:		
a) Ruwolie	47.250	62.129
b) Raffinage-producten	38.832	43.489
Tezamen	981.252	1.058.949
Vraag:		
Binnenlandsch verbruik	900.250	926.450
Uitvoer:		
a) Ruwolie	25.546	23.705
b) Raffinage-producten	98.969	132.794
Tezamen	1.024.765	1.082.949
Vorraden op het einde des jaars ..	621.984	665.497

Concentratie.

Het jaar 1931 heeft niet slechts de fusie van de *Standard Oil Co. of New York met de Vacuum Oil Co.* tot *Socony-Vacuum Corp.* gebracht, maar ook het verwerpen der door de Regeering ingebrachte bezwaren tegen deze samensmelting van twee vroegere *Standard Oil*-eenheden door de Rechtbank, en de daarop gevolgde weigering der Regeering, de aangelegenheid tot in hoogste instantie door te zetten, hebben in weerwil van niet volkomen denzelfden rechtstoestand, voor de reeds sedert verscheidene jaren bestaande plannen inzake een fusie der *Standard Oil Co. (New Jersey)* met de *Standard Oil Co. of California* verbeterde uitzichten op verwezenlijking geopend. De fusieplannen werden in een gemeenschappelijk communiqué der beide Besturen erkend en gemotiveerd met de voortreffelijke wederzijdsche aanvulling (*Standard Oil Co. of New Jersey*: de grootste raffinage-onderneming met naar verhouding geringe binnenlandsche ruwolie-productie, doch groot bezit aan terreinen in het buitenland en een de geheele wereld omvattende verkoops-organisatie; *Standard Oil Co. of California*: rijke binnenlandsche ruwoliereserves, bescheiden productiebelangen in het buitenland, relatief matige bedrijvigheid op raffinage-gebied en werkzaamheid in slechts een deel van het buitenland) en de daardoor tot stand komende vorming van een, het gansche gebied der Ver. Staten omvattende „van kust tot kust-onderneming”. Op grond der balanscijfers per einde 1930 zou de nieuwe onderneming over activa ter waarde van \$ 2.381,29 miljoen beschikken (*Standard Oil Co., New Jersey*, \$ 1.770,99 miljoen en *Standard Oil Co. of California* \$ 610,30 miljoen) en in dit opzicht door slechts één enkele industriële

onderneming, de *Staaltrust*, welker activa \$ 2.394,54 miljoen bedroegen, worden overtroffen.¹⁾

Het nieuwe jaar heeft de officiële aankondiging gebracht der verwezenlijking van de sedert nog meer jaren gekoesterde plannen inzake een fusie van de *Sinclair Consolidated Oil Corp.*, de *Prairie Oil & Gas Co.* en de *Prairie Pipe Line Co.*; de namen der *Tidewater Associated Oil Co.* en der *Rio Grande Oil Co.*, die in verband hiermede eveneens waren genoemd, mist men. De *Tidewater* heeft zich, daar men het over de waardeering harer (preferente) aandelen niet eens kon worden, kort tevoren teruggetrokken, terwijl de *Rio Grande Oil Co.* in financiële moeilijkheden is geraakt. Daardoor is de nieuwe onderneming, welke den naam van *Consolidated Oil Corp.* heeft gekregen, zeer ver van het eerezuchtige doel, een „billion-dollar-concern”, verwijderd. De activa der drie maatschappijen bedroegen nl. op 31 Mei 1931 „slechts” \$ 532,52 miljoen (*Sinclair Consolidated* \$ 306,73 miljoen, *Prairie Oil & Gas* \$ 90,68 miljoen en *Prairie Pipe Line* \$ 135,11 miljoen). De drijfveer voor de fusie is, geheel afgezien van de persoonlijke eerezucht des Heeren Harry F. Sinclair, ook hier de voordeel-brennende economische aanvulling, welke met name voor de *Prairie*-maatschappijen niet alleen gewenscht, doch bepaald noodzakelijk geworden is, daar vele vroegere afnemers van deze beide hunne aankopen van ruwolie sterk beperkt ofwel geheel gestaakt hebben, en de ruwolieproductie en transporten dienengevolge (en ook in verband met de algemeene restrictie) aanmerkelijk moesten worden verminderd. Zoo heeft de *Prairie Oil* in het jaar 1931 slechts 12,59 miljoen vaten ruwolie geproduceerd tegen 16,99 miljoen in 1930 en 23,20 miljoen in 1929, en niet meer dan 6,10 miljoen vaten tegen resp. 48,56 en 59,13 miljoen vaten bovendien kunnen opkopen, terwijl hare verkoopen in die drie jaren beliepen 24,86, 64,43 en 77,90 miljoen vaten. De transporten der *Prairie Pipe Line* bedroegen in 1931 32,30 miljoen vaten, in 1930 56,67 miljoen en in 1929 75,09 miljoen vaten. De *Sinclair*-maatschappij, welke eenigen tijd geleden, verwachtende, dat de fusie zou tot stand komen, eenigszins voorbarig haar belang (de helft der aandelen) in de *Sinclair Crude Oil Purchasing Co.* en de *Sinclair Pipe Line Co.* aan haar partner, de *Standard Oil Co. of Indiana*, had overgedaan, verkrijgt door de fusie de controle over het grootste, aan een enkele onderneming toebehoorende, pijpleidingsnet ter wereld, dat bovendien voor de bediening der *Sinclair*-raffinaderijen zeer gunstig is gelegen. De verwisseling der aandelen van de drie ondernemingen in aandelen *Consol. Oil Corp.* vindt als volgt plaats: 1 aandeel *Sinclair* tegen 1 aandeel *Consolidated* (uitsluitend een naamswijziging); 1 aandeel *Prairie Oil* tegen 1 aandeel *Consolidated* en 1 aandeel *Prairie Pipe Line* tegen 1,4 aandeel *Consolidated*.

Financiële resultaten.

De financiële resultaten der Amerikaansche en internationale petroleumindustrie waren in het afgelopen jaar zeer ongunstig. Dit komt thans zelfs in de uitkomsten der tot de oude *Standard Oil-groep* behorende ondernemingen tot uitdrukking; welke dooreengenomen stabielere dividenden uitkeeren dan de petroleumindustrie als geheel beschouwd. Reeds het cijfer der gezamenlijke dividenden van \$ 220,74 miljoen is belangrijk lager dan dat van de in de vorige jaren uitgekeerde: 1930 \$ 286,55 miljoen en 1929 \$ 269,65 miljoen. Nog duidelijker wordt dit echter bij beschouwing van uitsluitend de dividendbetalingen in het laatste kwartaal; daarin hebben zij geheel in tegenstelling tot het anders gewone verschijnsel, dat het laatste kwartaal de hoogste uitkeeringen

¹⁾ De activa van de grootste public utility-onderneming, de *American Telephone & Telegraph Co.*, zijn nog aanzienlijk hooger: \$ 3.162,93 miljoen.

brengh, de geringste opgeleverd, en met een bedrag van \$ 48,53 miljoen tegen \$ 83,01 miljoen in het laatste kwartaal 1930 en \$ 75,06 miljoen in de overeenkomstige periode van 1929 geven zij reeds een beter beeld van de verwoestingen, welke de crisis in de resultaten ook van de financieel sterkste ondernemingen heeft aangericht, waarbij nog in aanmerking moet worden genomen, dat bij niet weinige van deze ondernemingen de dividend-uitkeeringen, zooals de balansen zullen doen zien, de winsten aanzienlijk overtroffen. En een teeken des tijds was het ongetwijfeld, dat de *Gulf Oil Corp.* (Mellon-groep), een der financieel conservatiefst geleide ondernemingen en zeker de financieel sterkste „onafhankelijke” onderneming in de petroleumindustrie, de betaling van het gebruikelijke kwartaalsdividend ad \$ 0,37½ (of 1½ pCt. van de nominale waarde der aandelen, zijnde \$ 25) staakte, naar verluidde om de aldus in kas gehouden middelen aan te wenden voor den voordeeligen aankoop van anders niet tot zoo lagen prijs te verwerven bezittingen. Tenslotte moet er ook nog op worden gewezen, dat de *grote Europeesche concerns* het uitkeeren van de gewone interim-dividenden achterwege lieten (Kon. Ned. Petroleum Mij. verleden jaar 10 pCt., Shell Transport & Trading Co. 10 pCt. en Anglo-Persian 15 pCt.), of deze dividenden halveer-

den (Burmah Oil 5 pCt. tegen 10 pCt.). Wat de slot-dividenden betreft, zoo is een voorspelling daaromtrent moeilijk. Met *totale* dividenden ter hoogte van de *slot-uitkeeringen* des vorigen jaars (Koninklijke 7 pCt., Shell 7½ pCt., Anglo-Persian 10 pCt. en Burmah Oil 12½ pCt.) zouden de aandeelhouders zichzelve mogen gelukwenschen, want al moge ook — niet in de laatste plaats wegens de radicale vermindering der deelnamen en remming der expansie (dit geldt vooral ten aanzien van de Koninklijke-Shell-groep) — de liquiditeit zeker bevredigend zijn en de uitkeering van een dividend honoris causa wellicht toelaten, toch blijft het de vraag, in hoeverre dit bij de verschillende ondernemingen inderdaad verdiend is, en wanneer zelfs verdiend, niet door aanzienlijke afschrijvingen op voorraden en deelnamen, in enkele gevallen op Pond Sterling-bezit, verdwenen is, zoodat een netto-winst misschien alleen door mobilisering van reserves boekhoudkundig zou kunnen worden verkregen. Op deze vragen een antwoord te geven zou momenteel zelfs voor insiders der concerns niet gemakkelijk zijn; voor den buitenstaander zijn hoogstens vermoedens daaromtrent mogelijk.

In een volgend artikel zal de toestand der petroleumindustrie buiten de Vereenigde Staten worden behandeld.

Dr. W. MAUTNER.

HET BRITSCHE GELDESTELSEL EN DE NEDERLANDSCHE GULDEN.

De Heer H. Dunlop te Brummen schrijft ons:

Een Memorandum, hetwelk zal worden voorgelegd aan de desbetreffende ministers in Engeland en in de overzeesche gebieden, is 13 Januari vastgesteld door den Raad van de Federatie van Kamers van Koophandel van het Britsche Rijk. Daar die Raad bestaat uit vertegenwoordigers van niet minder dan 157 Kamers van Koophandel en 10 Associaties van Kamers van Koophandel in alle deelen van het Rijk, moet het Memorandum geacht worden, van groot belang te zijn.

Het Memorandum handelt, behalve over een nieuw in te voeren geldstelsel, over de Rijks-Conferentie nopens economische aangelegenheden, die dit jaar zal worden gehouden, over samenwerking van verschillende takken van nijverheid in verschillende deelen van het Rijk, en over de instelling van een Rijks-Algemeen-Economisch Bureau.

Wat het nieuw in te voeren geldstelsel aangaat, zegt het Memorandum o.a.:

„Wegens de opeenhooping van goud in de Vereenigde Staten en Frankrijk uit hoofde van de weigering dier landen om betaling in goederen en in dienst en aan te nemen, heeft er overal een voortdurende vermindering plaats gehad van de actieve geldcirculatie, teneinde nieuw goud aan te trekken, dan wel bestaande voorraden te behouden. Terwijl de meeste deelen van het Rijk thans den gouden standaard hebben opgegeven, en de strijd om het goud te behouden heeft opgehouden, zijn zij toch verplicht voort te gaan met het neerdrukken der prijzen door middel van inkrimpende geldcirculatie, teneinde de concurrentie op de wereldmarkt te kunnen volhouden. Iedere inkrimping door de eene natie wordt door die van andere gevolgd, zoodat het voordeel, dat men hoopte te behalen, spoedig door de actie der andere wordt geneutraliseerd. Alle zijn dan weer in dezelfde relatieve positie, maar op een lager en ongunstiger niveau.

„Op deze wijzen zijn de prijzen van voedings- en grondstoffen tot onder de productieprijzen gedaald, en de koopkracht van 91 percent van de bevolking der wereld is verminderd. Wat men over-productie noemt, is feitelijk onder-consumptie, die door verminderde koopkracht teweeggebracht is.

„Geen enkele natie kan alleen deze voortdurende deflatie tegengaan, omdat eenig land, hetwelk poogde zijne actieve geldcirculatie te vermeerderen, een redelijken prijs aan de oorspronkelijke producenten te

betalen en de koopkracht zijner bevolking te vermeerderen, zichzelve de concurrentie buitenaf onmogelijk zou maken. Terwijl geen enkele natie het doen kan, is er slechts één groep van volkeren, die groot genoeg is en genoeg op zichzelve staat, die het kan bewerstelligen, en die groep is het Britsche Rijk, hetwelk een vierde van de bevolking der wereld vertegenwoordigt en alle goederen oplevert, die voor het leven noodig zijn. Het zou natuurlijk strikt noodig zijn, wanneer de landen van het Rijk hunne geldcirculaties weder uitbreidden, en hunne prijzen tot een winstgevend peil verhoogden, om zich te isoleeren tegen de concurrentie van vreemde landen, die met de deflatie voortgaan.

„Bijaldien men een gelijkvormig stelsel over het geheele Rijk bezat, zou het niet moeilijk zijn een nauwe organisatie tusschen de verschillende Centrale Banken in te stellen, die de noodige stappen in tijds zouden doen teneinde de betalingsbalansen tusschen haar in evenwicht te houden en een onzinnige en zelf-moordende concurrentie te voorkomen.

„Het zou niet geschikt zijn, in een Memorandum van dezen aard een bepaald geldstelsel te schetsen en het is eerder een rationaal, dan wel een internationaal stelsel, hetwelk gewenscht is.”

Deze laatste paragraaf is in den Engelschen tekst niet duidelijk, en daarom wordt die hier in het origineel weergegeven:

„It would hardly be appropriate, in a memorandum of this sort, to adumbrate any particular monetary system, and the Federation therefore contents itself at this time, with pointing out that a national, rather than an international monetary system is desirable for the purpose which the Federation has in mind and that, of these, central banking practice with the re-discounting of commercial bills as a backing for the currency, is the most modern.”

„Zuid-Afrika heeft dit systeem reeds; het Canadeesche systeem is er nauw aan verwant; en het werd door de Indian Currency Commission aanbevolen voor dat land.

„De Federatie acht het invoeren van een eenvormig geldstelsel in alle landen van het Rijk van overwegend belang.”

Het verwijt, hetwelk, zooals in Engeland, de gewoonte is, tot de Vereenigde Staten wordt gericht

betreffende het weigeren van betaling der politieke schulden in goederen laten we voor hetgeen het waard is, en dat is volgens de officieele statistieken: nihil. Ik moge hier volstaan met te verwijzen naar de Amerikaansche statistieken.

De campagne ten faveure van de heraanmuntning van het zilver, die gedurende eenigen tijd voor en na Kerstmis wat verminderd was, begint in de Engelsche pers weer op te leven. Wat daarbij opvalt, dat is de slechts zwakke tegenstand en weinig steekhoudende argumentatie der goudlieden.

Die opleving blijkt o.a. uit een grooter aantal ingezonden stukken in de bladen. (Men weet, dat de dagbladen daaraan in Engeland veel meer aandacht schenken dan bij ons, waardoor men er een beteren kijk heeft op de publieke opinie; immers de redactie laat hare lezers ook van de meening van anderen kennis nemen). In een groot aantal daarvan wordt opnieuw de heraanmuntning van zilver bepleit, en in de *Financial Times* van 20 Januari geeft onze oudlandgenoot, Sir Henri Deterding, opnieuw een warm pleidooi daarvoor ten beste, toegelicht door een hoofdartikel der redactie van genoemd veel-gelezen blad.

Ook uit Britsch-Indië komen de vertoogen ten gunste van de rehabilitatie van het zilver. In de *Times* van 20 Januari vinden wij in een verslag van een vergadering van de „*Indian Institute of Bankers*” te Bombay de volgende opmerkingen van Sir Osborne A. Smith, Gouverneur van de *Imperial Bank of India*:

„De economische crisis waaronder India en de wereld lijden, houdt de algeheele aandacht bezig van de groote economische leiders van alle landen, maar er schijnt onder hen geen overeenstemming te bestaan nopens de oorzaak en de middelen tot verbetering, hoewel de meeste hunner het er over eens zijn, dat de slechte verspreiding van 's werelds waardemeter (nog slechts waardemeter voor ongeveer een vierde der wereld H. D.) het goud, en de over-productie van goederen grootelijks tot de ineensorting hebben bijgedragen. Wanneer men er zich rekenschap van geeft, dat de wemelende miljoenen van Indië en Azië half verhongerd zijn en minder dan half gekleed, dan kan men moeilijk toegeven, dat er eenige over-productie is wat de behoeften betreft, maar wel is er overproductie als men de koopkracht als maat neemt. Als men het daarover eens is, dan doet zich de vraag voor, hoe men de koopkracht kan verhoogen, en dan ligt het antwoord voor de hand: door de rehabilitatie van het zilver, door een redelijke stabilisatie van den zilverprijs in goud uitgedrukt. Wanneer dit ten uitvoer kan worden gelegd ben ik er zeker van, dat de verbetering schielijk zoowel als blijvend zou zijn en het niet lang zou duren of het teveel aan goederen zou worden geabsorbeerd en een zekere mate van welvaart zou hersteld worden.”

Dezelfde meening vindt men o.a. in het Jaarverslag der *Burma Corporation*, een zeer groote Mijn-maatschappij, waarin wordt verklaard, dat de wereld-productie van zilver in 1930 245.780.000 oz. bedroeg, of ongeveer 16.000.000 oz. (ongeveer 6 pCt.) minder dan in 1929, terwijl die voor 1931 op slechts 190 à 200.000.000 oz. wordt geschat. Belangwekkend is verder de verklaring, dat 80 pCt. daarvan ongeveer wordt gewonnen uit lood- en koperhoudende ertsen, het overige uit zilvererts alleen. De economische positie van het zilver is door en door gezond, zegt het verslag verder. Ook heeft de productie nog nooit de consumptie overtroffen. Maar meer dan 400.000.000 oz. aan ontmunt zilver zijn gedurende het afgelopen decennium op de markt geworpen, waarvan de helft gedurende de laatste drie jaren is verkocht, en er kan dan ook geen twijfel over bestaan, dat zulks den buitensporigen prijsval van het zilver heeft veroorzaakt. Het verslag verklaart dan verder, dat terwijl, zelfs afgezien van de goud-ophooping in enkele landen, de goudproductie onvoldoende is, het zilver, onvermijde-

lijk, opnieuw naast het goud, als basis der geldstelsels zal worden gebruikt.

Waar zooveel stemmen uit de practijk sedert meer dan een jaar in de Engelsche groote pers gehoord worden — ik citeer slechts enkele uit een groote menigte stukken — en vermeld alleen nog de speciale zilvernummers van de twee grootste City-bladen: *The Financial Times* en *The Financial News* van 1.1. September en December — wordt het tijd, rekening te houden met hetgeen m.i. onvermijdelijk te gebeuren staat.

Reeds heeft het grootste deel van den wereldhandel niet meer onder den werkelijken gouden standaard plaats. Zooals ik in mijn dezer dagen verschenen brochure *De leiding aan den Nederlandschen Gulden* heb aangetoond, representeeren de landen zooals de V. S., Frankrijk, Nederland en Zwitserland, welke Centrale Banken nog goud voor export beschikbaar stellen nog geen 33 pCt. van den wereldhandel, de „Gold-exchange” landen bijna 21 pCt., en van de overige landen met eigen wisselstandaard pl.m. 42½ pCt. Slechts 3,88 pCt. van den wereldhandel werkt onder den zilveren standaard. De groote fout van den toestand is, dat deze laatste landen, die slechts met 3,88 pCt. aan den wereldhandel deelnemen, daarentegen 30—50 pCt. van de wereldbevolking bevatten. Die 30—50 pCt. includeeren een aantal landen wier inwoners tot oer-oude beschavingen behooren en ontelbare blijken van hooge begaafdheden hebben gegeven. Men heeft hen moedwillig buiten den wereldhandel gehouden door voor de overige wereld den gouden standaard aan te nemen, die klaarblijkelijk onvoldoende is voor de geweldige uitbreiding van de productie van alle mogelijke goederen.

De grootste fout heeft Engeland in India gemaakt toen het omstreeks 1920 bijna anderhalf miljard zilveren ropijen deed aanmunten, waardoor de wereldprijs van het zilver werd opgeheven en de geweldige „boom” van dat jaar ontstond; terwijl slechts kort daarna en tot ongeveer 1926 — tegen het gevraagde advies van den Gouverneur der *Bank of England* nog wel — dat enorme bedrag opnieuw werd ontmunt en de slump der eerste jaren twintig volgde, zoodat de zilverprijs in Februari 1931 tot de record-laagte van 12 d. daalde, en als proef op de som de tegenwoordige malaise sprongsgewijze intrad. Men schrijft nu in Engeland de ellende toe aan Amerika en Frankrijk, welke landen geene goederen zouden toelaten, doch alleen goud. Wie echter de statistieken raadpleegt, zal gewaar worden, dat deze overal nageprate rede-nering ten eenen male onwaar is. Dat heeft het na-deel, dat men nooit de oorzaak der malaise zal erkennen, zoolang er officieele leugens worden verkondigd, en men derhalve ook geen remedie kan toepassen. Maar ook hier zal op den duur de waarheid uit haar put te voorschijn komen.

In Engeland is een wijziging van het muntstelsel alleen bij Act of Parliament mogelijk, hetgeen bij ons t.a.v. zilveraanmuntning niet noodig is, daar wij een vorm van bimetallisme hebben, waarbij weliswaar alleen het goud standaardmetaal schijnt te zijn (hoewel zulks nergens in de Muntwet staat), doch zilver tot elk bedrag wettig betaalmiddel is, hoewel anderszijds de vrije aanmuntning van zilver verboden is, doch die van goud niet. Ook kan in Nederland, zonder wetswijziging, de Regeering zooveel zilveren grove specie aanmunten als zij verkiest. Ik ben zeer beslist van meening, dat de Regeering hiervan gebruik behoort te maken nu de zilverprijs nog steeds laag is (pl.m. 16 pence goud tegen 12 pence een jaar geleden) hoewel de prijs sedert het laagterecord reeds met 25 pCt. is gestegen. Ik bedoel niet, dat de vrije aanmuntning van zilver weder zou worden toegelaten, doch dat de Staat op groote schaal zilver zal aanmunten, en de daaruit te behalen winsten voor steun aan den export zal gebruiken. Wanneer na verloop van tijd de nominale en de intrinsieke waarde van den zilveren gulden

elkander genoegzaam hebben genaderd, zoude ik dan de aanmuntning van zilver weer vrij willen zien.

Volgens de Muntwet moet de winst op de aanmuntning van zilvergeld in het *Muntfonds* belegd worden, gelijk dan ook tot nog toe geschied is.

Ik zoude in deze benarde tijden aan die winsten eene andere bestemming willen geven, hetgeen wanneer men eenmaal tot zilveaanmuntning op groote schaal overgaat, met goedkeuring der Staten-Generaal niet moeilijk zal zijn. De Staat kan schatkistbiljetten, schuldbrieven op langen termijn e.d. uitgeven voor bedragen, die overeenkomen met de voor rekening van genoemd Fonds aangekochte papieren e.d. Dan blijven de staatsschulden op dezelfde hoogte, terwijl toch de hoog noodige gelden voor voorziening in de dringende nooden van Nederland en Indië vrijkomen.

Nederland en Indië lijden aan al de nadeelen van den gouden standaard. Evenals in Zuid-Afrika (waar echter de belastingbetaler er voor op moet komen, hetgeen op den duur niet mogelijk is) zou Nederland

de noodlijdende exporten door premies — als boven te verhalen — kunnen steunen.

Zilveraanmuntning op groote schaal door Nederland zou op den wereldprijs van zilver een gunstige uitwerking hebben, en wat dit beteekent, heb ik in de E.-S. B. herhaaldelijk uiteengezet.

Het zou trouwens niet de eerste keer in de geschiedenis zijn, dat van Nederland het initiatief uitging op het gebied van een in de war gelooopen Munt- en Bankwezen. Nederland is, hoop ik, nog hetzelfde land, dat in de 17e eeuw in dat opzicht in Europa de leiding op zich nam. Nederland met zijn overzeesche grondgebieden is een groote mogendheid, die wat ons aandeel aan den wereldhandel betreft, onmiddellijk na Frankrijk, op de vijfde plaats komt. Dat mogen alle kleinmoedigen bedenken. Zij mogen ook zich afvragen of het pas geeft, handenwringend bij de pakken neer te zitten en of een moedig initiatief onze positie niet buitengewoon zou versterken.

ACTIEVE GELDPOLITIEK ALS OPLOSSING VOOR DE HUIDIGE DEPRESSIE-MOEILIKHEDEN.

Wanneer ik Dr. W. L. Valk, den schrijver van het tweetal zeer voorzichtig gestelde, onder den titel „Actieve Geldpolitiek” in de nummers 831 en 834 van dit tijdschrift voorkomende artikelen, goed heb begrepen, dan is hij voorstander van eene algemeene vergrooting van de bankbiljettencirculatie. De voordeelen van zulk eene uitzetting zouden z.i. in de eerste plaats gelegen zijn in de automatische algemeene vermindering der reële beteekenis van de vaste inkomens, die daardoor bewerkstelligd zou worden, en in de tweede plaats in de algemeene stijging van de geldprijzen der goederen, welke van de vergroote circulatie het gevolg zou zijn.

Tengevolge van deze „geldinjectie” zou dan de rentabiliteit der ondernemingen z.i. weer hersteld zijn, het vertrouwen terugkeeren en daarmee zou de depressie tot het verleden behooren. Dat zou mede veroorzaakt worden door het feit, dat de door het publiek thans opgepotte sommen gelds weer in het verkeer zouden worden gebracht. Tengevolge van de optredende prijsstijging der goederen verwacht Dr. Valk een toenemen van bedrijvigheid, met het gevolg, dat de totaal uitbetaalde loonsom groter zal worden, met eene overeenkomstig toegenomen vraag naar goederen als resultaat.

Dr. Valk ziet hiertegenover weinig bezwaren.

„Bij internationale toepassing”, aldus schrijft hij, „bestaat eigenlijk heel weinig bezwaar tegen het voorstel. De koopkracht van alle munten zou dan iets verminderen, doch van inflatie zou men niet mogen spreken. . . . Weliswaar vermindert de binnenlandsche koopkracht iets, maar het gaat slechts om een paar procenten; bovendien is de deflatie, welke wij achter den rug hebben, zeer aanzienlijk. . . . ; niemand heeft deze verwoestende prijsdaling als iets voorspoedigs gevoeld. De deflatie dient dan ook gedeeltelijk gecorrigeerd te worden (blz. 1042).”

Op blz. 1043 zegt de schrijver het volgende: „Zoo zou eene internationale actieve geldpolitiek verbetering in den toestand brengen, terwijl het zeer moeilijk zal zijn deze verbetering op andere wijze tot stand te brengen. Het andere alternatief is eene vlotte aanpassing aan de buitenlandsche prijsdaling, waarbij het geheele prijsniveau (dus, ook en vooral de loonen) zich in dalende richting beweegt. . . . Maar beter is het de deflatie niet rustig, maar gang te laten gaan, te meer omdat men zich van het onmiddellijk effect van de bestrijding der verstijging van loonen en andere prijzen niet te veel moet voorstellen.”

Kan eene internationale geldinjectie, behalve eene prijsstijging inderdaad eene opleving met zich brengen? De talloze oorzaken, welke tot de huidige overproductie, d.w.z. tot een „voortbrenging, die zoo ruim is, dat zij de prijzen doet dalen beneden de z.g. pro-

ductiekosten”¹⁾ hebben geleid, worden daardoor m.i. niet weggelaten. Eene geldinjectie doet de waarde-daling van de goederen niet teniet, daar deze immers veroorzaakt wordt door de verminderde marginale nuttigheid van het goed. Ook verandert zij niets aan het feit, dat het productie-apparaat door tal van niet-economische oorzaken — hetzij mij vergund korthedshalve deze minder juiste uitdrukking te bezigen — als oorlog, protectie e.d. in verkeerde richting is geleid.

Zoolang de politieke wenschen van volken en staten zich doen gelden, d.w.z. zolang de wensch de eigen machtspositie te versterken doel blijft, blijft het ook mogelijk, dat het productie-apparaat in economisch verkeerde, d.w.z. niet uitsluitend op bevrediging van het welvaartstekort der individuen gerichte banen geleid wordt en dat het bijv. wegens zulke politieke aspiraties op eens gewrongen wordt naar eene richting, die geen ondernemer kon verwachten.

De moeilijkheden, die zich tegenwoordig voor de ondernemers voordoen, uiten zich in den vorm van wanverhouding tusschen de „kosten” en de waarde van de eindproducten. Aan deze wanverhouding zou echter door een geldprijsverandering volgens de methode-Valk niets veranderen. Wie zijne berekeningen baseerde op de door geldinjectie verhoogde prijzen van zijn eindproduct, zou na verloop van eenigen tijd bemerken, dat zijne calculatie niet in overeenstemming was met de werkelijke waardeverhouding tusschen „kosten” en eindproduct. Immers het zou hem al heel gauw blijken, dat hij de verkochte goederen, die, in geld uitgedrukt, eenige winst schenen te hebben opgeleverd, voor dien prijs niet weer reproduceeren kon en in werkelijkheid zou hij dus door die transactie zijn bezit in waarde hebben zien achteruitgaan. Oorzaak zou zijn, dat ook de andere, voor de reproductie noodige goederen in gelijke mate als zijn eindproduct in prijs zouden zijn gestegen, evenals de arbeid. Op dit laatste punt kom ik beneden nog terug.

Uit eene depressie is af te leiden, dat veel kapitaal door onjuiste calculaties van ondernemers verkeerd is geïnvesteerd. Of men den schrijver van het hoofdstuk „Kapitalfehllitung” in het jubileumwerk van de *Frankfurter Zeitung*²⁾ gelooven mag in zijne bewering, dat dergelijke „Kapitalfehllitungen” behooren tot de nadeelen, die aan het kapitalistisch productiesysteem verbonden zijn, laat ik in het midden. Dat ze in de hand worden gewerkt, wanneer politieke bedoelingen als waarop ik boven zinspeelde, de op econo-

¹⁾ Pierson Leerboek der Staatshuishoudkunde II, 3e dr. blz. 8.

²⁾ Nachkriegskapitalismus.

mische doeleinden in den engen zin van het woord gebaseerde calculaties van ondernemers doorkruisen en in de war sturen, behoeft wel geen bewijs. In onze maatschappij nu, met hare sterk gedifferentieerde productie is zulk verkeerd geïnvesteerd kapitaal geheel of gedeeltelijk als verloren te beschouwen, omdat het geen of veel minder opbrengst geeft dan berekend was, terwijl, juist door de specialisering, overgaan van eenmaal geïnvesteerd kapitaal naar andere takken van bedrijf vrijwel uitgesloten is. Arbeid, in zulk een verkeerde richting gespecialiseerd, is eveneens geheel of gedeeltelijk waardeloos geworden. Zulke arbeidskrachten zullen op den duur gedwongen worden over te gaan naar andere bedrijven, maar ook dit is moeilijker, naar mate de specialisatie verder is gegaan. Hoe meer kapitaal nu verkeerd geïnvesteerd, hoe meer arbeid zulk een overgangsproces moet doormaken, des te ernstiger en langduriger de depressie.

In het midden gelaten, of eenig volmaakt productiesysteem denkbaar is, dat steeds precies de voortbrenging zou weten te doen sluiten op de behoeften, merk ik op, dat zoowel voor als na de door Dr. Valk voorgestelde circulatie-uitzetting, de productie tot overwinnen van de depressie in andere richting zal moeten gaan. Nieuw kapitaal zal nu moeten worden gevormd om andere takken van bedrijf te financieren. Dat is zeer moeilijk, omdat dit kapitaal, voorzover niet aanwezig, uit kleiner wordende inkomsten moet bespaard worden. Ook de arbeidskracht moet omgevormd worden, wat zijne bezwaren meebrengt. Toch is alleen het vinden van nieuwe bestaansbronnen, of betere verdeling van het productievermogen over het productie-apparaat, een middel om de depressiemoeilijkheden te overwinnen, zij het dat men ook dan niet of althans niet spoedig hetzelfde welvaartspiel bereikt als tevoren. Op deze wijze zijn tenslotte ook vroegere depressies alle overwonnen, terwijl men nadien er dan meestal beter aan toe geraakte dan voor de depressie. Of dat ook nu het geval zal zijn, is natuurlijk niet te voorspellen; het hangt af van de bronnen van inkomsten, welke aanbeoord kunnen worden en daarvan valt nog weinig te zeggen.

Door een „tikje inflatie”, waarop de geldinjectie van Dr. Valk toch eigenlijk neerkomt, ontkomt men niet aan de noodzaak van deze veranderingen in de productie. En, indien men zijn voorstel aanvaardde, zouden zich op het hogere prijsniveau dezelfde moeilijkheden voordoen als thans op het lagere; misschien zouden zij nog grooter zijn zelfs, indien, zoals hij verwacht, het opgepotte geld, bestemd voor belegging in betere tijden (dus bestemd voor de financiering van de noodzakelijke veranderingen, zoodra men die met kans op succes meent te kunnen tot stand brengen), in het verkeer gebracht zou worden en dus voor de nieuwe financiering niet meer beschikbaar zou zijn. Men zou dus alles uit nieuwe besparingen moeten gaan financieren, en zou er dus als gevolg van de injectie op achteruit zijn gegaan. Ik meen het opgepotte geld ook en vooral te moeten beschouwen als nog niet belegd kapitaal en niet alleen als aan de circulatie onttrokken geld zoals Dr. Valk dat schijnt te doen.

Nu moet men in aanmerking nemen, dat de technische revolutie, die in den vorm van bijv. motorisering reeds vóór den oorlog een aanvang had genomen en in en door den oorlog snelle vorderingen maakte, veel kapitaal, dat belegd was in bedrijven, die de nieuwe methoden niet toëpasten, zijn waarde deed verliezen. Daarmee is ook zeer veel arbeid geheel of ten deele waardeloos geworden, zoowel in landbouw en veeteelt als in industrie en transport.³⁾ Immers grooter productie, met blijvende waardedaling der goederen is daarvan het gevolg en wanneer nu arbeid en kapitaal geen genoegen kunnen of willen nemen met

de verminderde belooning, die de nieuwe toestand biedt, is de noodzaak om andere bestaansmogelijkheden te zoeken daar. Is de behoefte zoo volkomen bevredigd, dat voor den grensproducent geen bestaansmogelijkheid overblijft, is de waarde van zijn arbeidsresultaat dus nihil geworden, dan is die overgang onvermijdelijk.

Voor de moeilijkheden, aan zulk een overgang verbonden, zij het mij vergund te verwijzen naar de uitvoerige uiteenzettingen van Schumpeter in zijn „Theorie der wirtschaftlichen Entwicklung” en de daar gegeven beschrijving van de gemeenschappelijke trekken van depressies. Trouwens, dit betoog verschilt in wezen niet van de opmerkingen van Pierson over de moeilijkheden, waarin bedrijven, die na nieuwe technische uitvindingen op den ouden voet blijven voortwerken, geraken, doordat zij komen te verkeeren „in een staat van kwijning, van achteruitgang, waarin alle belanghebbenden moeten deelen.”⁴⁾

Als men dan daarbij nog in aanmerking neemt, hoeveel andere depressie-oorzaken voor het oogenblik aan te wijzen zijn, bijv. de verbreking van historisch geworden betrekkingen, geforceerde vorming van nieuwe; naar economische eenheid strevende politieke gebieden, de Fransche buitenlandsche politiek met als gevolg daarvan het slepende vraagstuk der Duitsche herstelbetalingen, de tariefmuren, de groote voorraden van allerlei goederen, dan ziet men eerst recht, hoe veel vragen moeten worden opgelost, vóórdat alles weer in goede banen kan komen.

Dat tegenover dat alles eene „internationale actieve geldpolitiek verbetering... brengen (kan)”, zoals Dr. Valk betoogt, schijnt voor gerechtvaardigden twijfel vatbaar. Zijn stelling in het bijzonder, dat de deflatie gecorrigeerd moet worden (en wel in weerwil van de waarschijnlijk voorloopig blijvende waardevermindering der goederen) teneinde den „psychologischen factor”, welke van zoo onschatbare waarde zou zijn in het productieproces, gunstig te beïnvloeden, is niet aannemelijk. De „psychologische factor” vindt den noodigen steun in de gebleken juistheid van berekeningen der ondernemers en niet omgekeerd. Bemoeijkt men nu de vergelijking van bepaalde schattingen op verschillend oogenblik door de geldprijzen als gevolg van eenigen maatregel kunstmatig te doen veranderen, dan verliezen de ondernemers het noodige houvast voor hunne berekening. Of dat gunstig op den „psychologischen factor” zou inwerken, is wel zeer twijfelachtig.

De lezer verkrijgt verder den indruk, dat Dr. Valk de „geldinjectie” voorstelt, ten einde op die wijze de reële arbeidsloonen te verlagen. Zijne meening, dat dit geen bezwaar zou ontmoeten, lijkt mij wel zeer optimistisch. Op welke gronden neemt hij aan, dat de strijd voor loonsverhoging na de door hem uitgelokte prijsstijging van de goederen, d.i. dus bij duurder leven, niet even fel zou worden gevoerd als nu die tegen verlaging van geldloonen bij dalende goederenprijzen? In beide gevallen strijdt toch de arbeider voor hetzelfde doel. Of de psychologische argumenten, waarmee de ondernemers dan loonsverhoging naar Dr. Valk's meening zouden kunnen afwijzen, veel gewicht in de schaal zouden leggen, acht ik een open vraag. Dat de loonen in onze dagen zoo moeilijk te verlagen zijn, schijnt mij meer sociaal-politieke dan economische oorzaken te hebben. Te zeer is men in arbeiderskringen dientengevolge onder den indruk gekomen van betoogen, dat elke gewenschte verbetering zoo noodig kan worden afgedwongen. Bij stijgende prijzen zou m.i. de werking van deze oorzaken stellig niet verzwakken.

„De overheid zou leeningen moeten opnemen, doch „de centrale banken moesten bereid zijn de fondsen „in beleening te nemen.” Aldus Dr. Valk over het

³⁾ Zie voor bijzonderheden hoofdstuk „Sturm und Drang der Technik” in de Jubileumuitgave der Frankfurter Zeitung: „Nachkriegskapitalismus”.

⁴⁾ Pierson, Leerboek der Staatshuishoudkunde II, blz. 64 en 65.

toe te passen middel om de circulatie te vergrootten. Dat zulke leeningen tot een aanmerkelijk bedrag opgenomen zouden moeten worden om de geldprijzen noemenswaardig te doen stijgen, bewijst reeds het bedrag der geldcirculatie in Nederland. De biljetten-circulatie bedroeg in December 1931⁶⁾ pl.m. f 1 miljard, ongerekend het giraalgeld. Maar een eerste gevolg zou zijn bezwaring van het budget met bedragen voor rente en aflossing, noodzakelijke verhooging dus van belastingen, zwaardere druk op het bedrijfsleven. Waarlijk geen aantrekkelijk middel om dit laatste weer op de been te helpen.

Zulke opgenomen gelden zouden moeten worden besteed aan groote werken; ten einde ze in het verkeer te brengen, aldus betoogt Dr. Valk verder. Waren die werken productief, dan zou het particulier initiatief vermoedelijk ze reeds ondernomen hebben, of althans zou op de uitvoering reeds aangedrongen zijn in betere tijden. Zijn ze het niet of zijn ze in dezen tijd niet absoluut noodig, dan zijn de uitgaven er voor — behalve misschien tot het bedrag, dat men nu aan steun voor werklozen, dan aan arbeidsloon bij zulk werk uitbetaalt — een goed voorbeeld van „Kapitalfehllleitung“ van Overheidswege. Aan dit laatste wijt men in Duitsland juist voor een goed deel de scherpte van de huidige depressie⁷⁾. In een land, waar de overheid vermoedelijk meer kapitaal heeft geïnvesteerd dan elders, staat men dus vrij sceptisch tegenover de daarmee opgedane ervaring.

Misschien credietverleening aan het bedrijfsleven zelf via de overheid dan? De ruime credietpolitiek, die in de U.S.A. via de „National Credit Corporation“ plaats heeft, bracht daar geen schijn van opleving. Zelfs is de meening verkondigd, dat de oprichting van dit instituut het crediet daar te lande verslechterd heeft⁷⁾. Evenmin schijnt de ruime credietpolitiek via den „Farmboard“ aldaar noemenswaardig tot verbetering te hebben bijgedragen⁸⁾. En is de algemeene economische toestand van Frankrijk in den loop van 1931 verbeterd tengevolge van de zeer ruime credietverleening⁹⁾ door de Fransche regeering aan het bedrijfsleven?

Alles tezamen genomen, kan ik dan ook in het door Dr. Valk aanbevolen middel geen heil zien. Ik verwacht er eerder eene verdere desorganisatie van het bedrijfsleven van, doordat het één van de middelen, waarvan dit zich bedient, minder deugdelijk maken zou.

J. C. KIELSTRA JR. ;

Naschrift. In bovenstaande critiek op mijn gedachten over actieve geldpolitiek, moeten twee elementen scherp gescheiden worden. Eenerzijds beschiet de schrijver met goede granaten een stelling, welke mijnerzijds niet verdedigd wordt, nl. voor zoover hij inflatie bestrijdt. Door inflatie wordt stellig het economisch leven verwrongen.

Echter, door deflatie evenzeer en dit is de reden, waarom in toekomstige depressies dit proces gestuit moet worden. Deflatie zou niet zoo ernstig zijn, indien er geen loonstarheid was. Dit feit schijnt de heer Kielstra te betwijfelen, doch, dat het loon, althans in deze depressie, zich in onvoldoende mate aanpast, is niet te miskennen. Dat, omgekeerd, bij een lichte inflatie, het loon eenigen tijd achter pleegt te blijven, is eveneens een ervaringsfeit.

Anderzijds wijst de heer Kielstra op de maldistributie van kapitaal; deze speelt ongetwijfeld een rol bij het ontstaan van een crisis. Zoals ik echter binnenkort elders hoop aan te toonen, wordt het effect hiervan gedurende de depressie quantitatief overschaduwd door monetaire factoren, door het immobiliseren van geld, zonder welk verschijnsel een zoo langdurige depressie als wij thans beleven, niet denkbaar is. Deze maldistributie van kapitaal kan door een selectieve bankpolitiek eenigermate gecorrigeerd worden, doch daarbij gaat het om kwalitatieve bankpolitiek, d.w.z. restrictie van crediet ten nadeele van eenige te weelderig opgegroeide takken van voortbrenging. Doch het is een ieder, die van de monetaire zijde van het depressievraagstuk studie gemaakt heeft, bekend, dat zulk een politiek op groote bezwaren stuit. De gewone quantitatieve, beperkende bankpolitiek werkt echter, evenals het „opleggen“ van geld, defleerend en heeft in een maatschappij, waarin het loon zich stroef beweegt, een verkeerden invloed. Daarom zou op het oogenblik een „tikje inflatie“ beter zijn. Men lost geen depressies op door de menschen in moeilijkheden te brengen en zoo het zijn goeden kant mag hebben, eenige grensproducenten door credietinperking te doen verdwijnen, zoo kan toch niet ontkend worden, dat men door een te ver doorvoeren van deze politiek het tegenovergestelde bereikt van wat men er mee beoogd had. Waren de arbeiders meegaander, dan zouden de zaken anders staan, maar dat zijn zij nu eenmaal niet.

Intusschen mag men de bankiers niet kwalijk nemen, wanneer zij, zolang zij niet voldoende onderlinge organisatie tot stand gebracht hebben, hun schapen binnenhalen; wanneer het onweer dreigt. Doch men erkenne, dat dit slechts ten doel heeft, de eigen liquiditeitspositie te versterken, waaruit nog geenszins volgt, dat het algemeen belang door deze politiek het meest gebaat is.

Dat het „opleggen“ van geld potentieele besparing is, is inderdaad een verblijdend feit; doch de vreugde hierover wordt getemperd door het feit, dat een voortgaande deflatie de werkelijke belegging en daarmede het in omloop komen van dit geld al te lang uitstelt. Tenslotte verwijst de heer Kielstra naar de pogingen, welke op nationale schaal gedaan zijn om actieve geldpolitiek in toepassing te brengen. Doch, wie mijn artikelen over actieve geldpolitiek nauwkeurig gelezen heeft, ziet gemakkelijk het verschil tusschen deze maatregelen en de door mij voorgestelde. Ik zie dan ook in het betoog van den heer Kielstra, dat ik overigens met belangstelling gelezen heb, geen grond mijn gedachten over geldpolitiek te wijzigen.

Dr. W. L. VALK.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE REORGANISATIE VAN DE DUITSCHE GROOTBANKEN.

Prof. Dr. K. Mellerowicz te Berlijn schrijft ons:

De thans gepubliceerde balanssen van de Duitse grootbanken over 1931 zijn van bijzondere beteekenis. Bij de balansopstelling kwam het er ditmaal op aan, eenerzijds den invloed van de zeer ernstige wereldcrisis op de banken zelf vast te stellen, anderzijds zich voor de toekomst, die binnen afzienbaren tijd nog een aanhouden van de crisis zal brengen, voor te bereiden, voor zooverre dit volgens menschelijke berekening überhaupt mogelijk is. Nog steeds heeft de wereldcrisis haar keerpunt niet bereikt; haar verdere ontwikkeling en daarmede haar invloed op de Duitse banken kan nog niet worden beoordeeld.

De illiquiditeit van het Duitse bedrijfsleven was voor de Duitse banken door de groote buitenlandse schuld op korten termijn zeer gevaarlijk. De door de vertrouwenscrisis in het leven geroepen run van het binnen- en buitenland op de Duitse banken moest door het uitblijven van een snelle interventie van het buitenland en door de aanvechtbare politiek

⁶⁾ Vorige jaar December pl.m. f 850.000.000.

⁷⁾ Zie Hoofdstuk „Kapitalfehllleitung“ in Nachkriegskapitalismus.

⁸⁾ „Wirtschaftsdienst“ 9—10—31 artikel „Bankenkrise in Amerika“.

⁹⁾ „The Annalist“ van 18-9-31 „The critical position of the Farmboard: „Liquidation or more appropriations?“

Zie verder: „The Annalist“ 25-9-31. „Cotton crisis forces reversion to prefarm board method of crop financing“, hoofdstuk „The outlook for marketing the fall crop.“

¹⁰⁾ Zie voor bedragen „Finantieel Weekblad voor den Fondsenhandel“, van 15-12-'31.

van de Rijksbank tot een ineenstorting van het Duitse bankwezen leiden. De interventie van het Rijk en de overgang van de Rijksbank van de restrictie naar de discontopolitiek stelden de banken in staat haar werkzaamheden te hervatten; de eenige maanden later tot stand gekomen Stillhalte-overeenkomst droeg ertoe bij, een rustige ontwikkeling van het bankwezen te waarborgen.

Door deze maatregelen werd de positie van de Duitse banken zeer versterkt, ofschoon de credietcrisis en de economische crisis nog lang niet voorbij zijn en de verdere ontwikkeling op economisch en politiek gebied en daarmee ook die van de banken nog volkomen onzeker is. De inkrimping van het handelsvolumen heeft zich niet in een overeenkomstige ontspanning van de geld- en kapitaalmarkt geuit. De uitputting van de binnen- en buitenlandsche kapitaalmarkten verhindert nog steeds de sedert lang noodzakelijke consolideering van de schulden van het Duitse bedrijfsleven en de bevrediging van de nieuw ontstane credietbehoefte. Zijn dus de moeilijkheden voor de bankpolitiek nog lang niet uit den weg geruimd, zoo zijn deze toch door het tot staan komen van de binnen- en buitenlandsche run verminderd.

* *

De noodzakelijkheid van het afsluiten van de jaarbalansen leidde er toe verdere maatregelen voor de reorganisatie van de Duitse credietbanken te nemen. De thans plaats gehad hebbende balansopstellingen hadden ten doel den invloed van de crisis op de credietbanken vast te stellen, en naar beste weten financiële reserves voor de onzekere toekomst te vormen. Eenerzijds dus vaststelling van de huidige positie, d.w.z. van de vermindering van de omzetten en in het bijzonder van de reeds ingetreden werkelijke verliezen (afschrijvingen), anderzijds het anticiperen op mogelijk toekomstige verliezen, dus verdere afschrijvingen en reserveeringen.

De vermindering van de omzetten uit zich in een buitengewoon sterke daling van de vreemde middelen. Uit den sterken achteruitgang van de crediteuren blijkt in de eerste plaats de run op de banken, maar ook de terughouding in het verleen van nieuwe credieten. De vergroting van den omloop van accepten, die natuurlijk bij de door de credietcrisis het meest getroffen grootbanken, de Danat en de Dresdner Bank, het sterkst is, toont het streven van de banken door middel van credietchepping de daling van de deposito's te compenseeren of middelen tot nakoming van verplichtingen te verkrijgen. Met den terugkeer tot normale verhoudingen zal ook een vermindering van de acceptverplichtingen gepaard gaan. De vermindering van de vreemde middelen heeft natuurlijk een daling van de overeenkomstige actiefposten tengevolge. Het terugtrekken van deposito's noopte tot het opzeggen van credieten, waaraan de daling van de debiteuren voor een deel is toe te schrijven. Aan den anderen kant had het opzeggen van deposito's eveneens een vermindering van de liquide middelen tengevolge.

Opmerkelijk is de sterke daling van de rembourscredieten en den overeenkomstigen tegenpost „voor rekening van cliënten bij derden opgenomen credieten”, daar de vertrouwenscrisis slechts heeft geleid tot het onttrekken van buitenlandsche saldi bij Duitse banken, daarentegen niet in de eerste plaats tot beperking van de acceptfaciliteiten, die aan de Duitse banken door bevriende buitenlandsche groepen voor de financiering van den buitenlandschen handel waren verleend. Of en in hoeverre de teruggang van de financiering van den buitenlandschen handel, die uit de ontwikkeling van de genoemde posten blijkt, toch op een beperking van de acceptfaciliteiten door buitenlandsche banken, of aan het initiatief van de Duitse banken zelf, of tenslotte aan de ontwikkeling van den buitenlandschen handel van Duitschland is toe te schrijven, kan niet met zekerheid worden gezegd.

In den teruggang van de afzonderlijke actiefposten

komt niet slechts een met de vermindering van het vreemde kapitaal overeenstemmende daling van de actieve credietzaken tot uiting, maar ook de reeds ingetreden of verwachte verliezen. Voor zooverre de vermindering van de afzonderlijke actiefposten toe te schrijven is aan ingetreden of verwachte verliezen en niet aan een inkrimping van het vreemde kapitaal, leidt zij vanzelfsprekend tot een vermindering van het eigen kapitaal, die aan de balansen van de Duitse grootbanken voor 1931 — op twee uitzonderingen na — een bijzonder cachet geeft.

De posten, die voor de ingetreden of verwachte verliezen grotendeels verantwoordelijk zijn, zijn natuurlijk de rekening-courant-debiteuren en de effectenportefeuille. Bij de afschrijving op effecten dient men te bedenken, dat deze zich niet tot de eigen aandelen, maar ook tot de andere aandelen en waardepapieren uitstrekt, want de voor interventie-doeleinden gekochte eigen aandelen worden ingetrokken, verminderen dus het kapitaal of worden opnieuw uitgegeven. Zij kunnen dus slechts een definitief verlies doen ontstaan door het disagio tusschen een boven pari liggenden inkoopkoers en den parikoers (ingeval van intrekking) of een onder den inkoopkoers liggenden nieuwen emissiekoers, voor zooverre het verschil tusschen de betreffende koersen niet een agio, d.w.z. een winst voor de bank oplevert.

Een critische beoordeeling van de grootte van de afschrijvingen op grond van de balans is niet mogelijk. Inzonderheid komt de verantwoordelijkheid voor de grootte van het geanticipeerde verlies — hierin ligt de eigenlijke beteekenis van de bankreorganisatie volgens de balansen — voor rekening van de balansopstellers, waarbij wij opmerken, dat een nauwkeurige schatting van de in de toekomst nog te verwachten verliezen, vooral onder de tegenwoordige omstandigheden, niet mogelijk is. Men kan aannemen, dat de balansopstellers, d.w.z. de bankdirecties en in enkele gevallen ditmaal ook het Rijk, bij de anticipatie van toekomstige verliezen in het belang van beide partijen zeer nauwkeurig te werk zijn gegaan. Het groote bedrag, dat ditmaal voor afschrijvingen noodig was, maakte het niet mogelijk, deze afschrijvingen uit de aanwezige stille reserves te dekken, maar noopte er toe het eigen kapitaal daarvoor aan te spreken.

Het beroep op het publiek, dat men door de verlaging van het aandelenkapitaal en van de zichtbare reserves en door andere saneeringsmaatregelen moest doen, viel des te gemakkelijker, nu het publiek door de voorafgegaane gebeurtenissen was voorbereid. De reorganisatiemaatregelen omvatten, behalve de verlaging van het eigen kapitaal, het benutten van de eigen ingekochte aandelen door intrekking of nieuwe uitgifte en in eenige gevallen bijzondere dotaties en deposito's, welke laatsten met een terugbetalingsplicht voor de betreffende grootbank zijn belast.

Onder de tegenwoordige omstandigheden kan de open kapitaalmarkt nauwelijks als kapitaalverschaffer in aanmerking komen. De D.D.-Bank kon een deel van haar eigen aandelen bij bevriende groepen (grote cliënten) onderbrengen; overigens waren de kapitaalbronnen het Rijk en de Rijksbank, welke zich bereid verklaarden door vorming van een bijzondere trustee onder de auspiciën van de Deutsche Golddiskontbank de interventie-aandelen van deze bank over te nemen. De participaties van het Rijk en de Rijksbank zijn slechts als voorloopig te beschouwen; bij veranderde omstandigheden zullen zij in particuliere handen overgaan.

* *

De reorganisatiemaatregelen van de afzonderlijke banken zijn in het kort de volgende:

Het verlies van de *Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft*, (dat evenals bij de andere banken slechts kan worden berekend, daar de balans na doorvoering van de reorganisatie is opgesteld) bedraagt R.M. 251,76 miljoen. Het wordt door verlaging van het

Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft (in millioenen R.M.)

Onkosten	112,89	Overboeking van 1930	2,86
Belastingen, enz.	15,01	Rente en wissels	76,02
Sociale instellingen ..	15,46	Provisie	99,70
Afschrijving op meubilair ..	0,10	Vreemd bankpapier	1,61
" " debiteuren	240,00	Participaties	2,51
" " effecten, consortia en participaties ..	35,00	Saneering:	
Overboeking naar 1932	1,84	Uit de reserve	145,60
Rente en provisie van vroegere jaren	16,00	Verlaging aandeelenkapitaal	108,00
	436,30		436,30

Dresdner Bank (Ingevolge de fusie gemeenschappelijke balans voor de Danat- u. Dresdner Bank) (in duizend R.M.)

Administratiekosten	97.989	Overboeking van 1930	3.664
Belastingen	5.791	Coupons, vreemd bankpapier	1.154
Afschrijvingen	321.484 ¹⁾	Wissels en rente	56.348
		Provisie	60.098
		Saneering:	
		Intrekking eigen aandelen v. d. Danat u. Dresdner Bank ¹⁾	68.333
		Reductie van de 25 mill. in omloop zijnde aand. Danat Bank tot 7,5 mill.	17.500
		Reductie van de 67 millioen aand. Dresdner Bank tot 20 millioen	46.667
		Reductie van de 300 mill. pref. aand. v. d. Dresdner Banken i.h.v. het Rijk tot 200 mill.	100.000
		Het Rijk stelt de Dresdner Bank zijn gereduceerde aand. in ruil voor Danat aand. gratis ter beschikking	7.500
		Verlaging v. d. reserve v. d. Dresdner Bank	4.000
		Opheffing v. d. reserve der Danat Bank	60.000
	425.264		425.264

¹⁾ De nom. 68 millioen interventie-aandelen van de Danat- en Dresdner Bank loopen over beide zijden van de winst- en verliesrekening. Zij kunnen beter aan weerskan-

ten worden geschrapt, dus op de verlieszijde van de afschrijvingen (321.484.000) worden afgetrokken.

Commerz- und Privat-Bank (zonder Barmer Bank-Verein) (in millioenen R.M.)

Onkosten	48,5	Overboeking uit 1930	1,8
Belastingen	6,9	Wissels, coupons, enz.	29,9
Afschrijving op effecten en consortia	13,6	Provisie	37,3
" " participaties	3,6	Saneering:	93,0
" " debiteuren	89,4	t.w.:	
		Kapitaalreductie	52,5
		Opheffing reserves	40,5
	162,0		162,0

aandeelenkapitaal en aanwending van de open reserve gedekt, die een boekwinst van 253,60 millioen opleveren, waardoor een kleine winst van 1,84 millioen ontstaat. Het bezit aan eigen aandelen, dat in het verslag over 1930 met nominaal 35 millioen werd opgenomen, is tot 105 millioen gestegen. Het nog in omloop zijnde aandeelenkapitaal (nominaal 180 millioen) wordt in de verhouding van 5 : 2 tot 72 millioen met een boekwinst van 108 millioen gereduceerd. Bij deze boekwinst komt nog een van 145,6 millioen door overboeking uit de open reserves, die tot dusverre 160 millioen bedroegen. Van de nominaal 105 millioen interventie-aandelen worden nominaal 33 millioen ingetrokken; de overige 72 millioen worden opnieuw uitgegeven. Volgens het verslag van de D.D.-Bank zijn van deze 72 millioen reeds nominaal 36 millioen geplaatst; de overige 36 millioen zullen tegen een koers van 115 pCt. in het publiek worden geëmitteerd; voorloopig door de Golddiskontbank worden overgenomen. Door het agio uit de nieuwe uitgifte van de nominaal 72 millioen eigen aandelen, die tot dusverre tegen 100 pCt. te boek stonden, stijgen de open reserves tot 25,2 millioen.

De reorganisatie van de *Danat- und Dresdner Bank* vindt plaats door fusie van beide instellingen. De overnemende Dresdner Bank, wier naam niet wordt veranderd, publiceert een gemeenschappelijke balans per 31 December 1931. Volgens deze bedraagt het verlies van beide instellingen 304 millioen bij wederzijdsche afschrijvingen van totaal 321.484.000. De reorganisatie omvat de volgende maatregelen. De

eigen aandelen van beide instellingen (Danatbank ongeveer nominaal 35 millioen, Dresdner Bank 33 millioen) ten bedrage van nominaal 68.333.000 worden ingetrokken. De nog in omloop zijnde nominaal 25 millioen aandelen van de Danatbank worden in de verhouding van 10 : 3 tot 7,5 millioen met een boekwinst van 17,5 millioen gereduceerd.

De overige aandelen van de Dresdner Bank ten bedrage van nominaal 67 millioen bevinden zich tot nominaal 25 millioen bij het Rijk, tot nominaal 42 millioen in particuliere handen. Zij worden eveneens in de verhouding van 10 : 3 met een boekwinst van 46.667.000 gereduceerd. De reeds in den zomer van 1931 tot steun van de Dresdner Bank uitgegeven nominaal 300 millioen preferente aandelen, die door het Rijk tegen afgifte van schatkistwissels werden overgenomen, worden in de verhouding van 3 : 2 met een boekwinst van 100 millioen gereduceerd. Verder stelt het Rijk de Dresdner Bank zijn reeds op nominaal 7,5 millioen gereduceerde aandelen van deze bank gratis ter beschikking, hetgeen een verder boekwinst voor haar beteekent en door haar tot ruil in de verhouding 1 : 1 voor het bovengenoemde tot 7,5 millioen gereduceerde aandeelenkapitaal van de Danat-Bank worden gebruikt. Het nieuwe aandeelenkapitaal van de Dresdner Bank is als volgt samengesteld: 7,5 (tot dusverre 25 Danat) + nominaal 200 (tot dusverre nom. 300 preferente aandelen van de Dresdner Bank in handen van het Rijk) + nom. 12,5 (tot dusverre nom. 42 aandelen van de Dresdner Bank in particuliere handen) geeft een totaal kapitaal van nomi-

naal 220 miljoen. Het van 25 tot 7,2 miljoen gereduceerde aandelenkapitaal, dat in het bezit van het Rijk is en door het Rijk gratis ter beschikking van de Dresdner Bank is gesteld, kan niet tot het nieuwe aandelenkapitaal worden gerekend, daar het tot ruil voor het gelijke nominaal bedrag aan aandelen van de Danatbank is bestemd.

Met haar nieuwe aandelenkapitaal overvleugelt de Dresdner Bank thans de D.D.-Bank (nieuw aandelenkapitaal 144), maar is, wat het balanstotaal betreft, nog steeds haar mindere. Tenslotte worden de open reserves van de Dresdner Bank, die tot dusverre 34 miljoen bedroegen, met 4 miljoen verminderd, terwijl de open reserves van de Danatbank (60 miljoen) geheel verdwijnen, zoodat de nieuwe reserves van de Dresdner Bank thans 30 miljoen bedragen. Door deze boekwinsten (in totaal 304 miljoen) wordt het verlies van dezelfde grootte gedekt.

Met de genoemde afschrijvingen en maatregelen, die in de verlies- en winstrekening tot uiting komen, zijn de reorganisatiemaatregelen voor de Dresdner Bank nog niet beëindigd. Het Rijk stelt de Dresdner Bank van zijn tot nominaal 200 miljoen gereduceerde preferente aandelen een bedrag van nominaal 50 miljoen gratis ter beschikking, die de Dresdner Bank tot een koers van 115 pCt. aan de Golddiskontbank zal emitteren. Deze transactie blijkt niet uit de boekingen. De boekwinst uit de schenking der aandelen werd blijkbaar voor stille reserves gebruikt. Het afstaan van een aanzienlijk bedrag aan schatkistbiljetten door het Rijk aan de Dresdner Bank toont een eigenaardige constructie. Zij zijn tot dekking van eventuele toekomstige verliezen bestemd en met een verplichting tot terugbetaling uit toekomstige winsten belast, in dien zin, dat, indien zij niet tot dekking van verliezen worden gebruikt, later moeten worden teruggegeven. Tegenover deze zeer aanzienlijke offers van het Rijk ten gunste van de beide banken staat slechts de opheffing van de garantie, die het Rijk bij de staking van betalingen door de Danatbank voor de binnenlandsche deposito's (echter niet voor de buitenlandse schulden) had overgenomen.

Ook bij de *Commerz- und Privat-Bank* gaat de reorganisatie met een fusie gepaard, en wel met één van de laatste zelfstandige provinciale banken in N.V. vorm, de Barmer Bank-Verein. Tengevolge van zelfs voor de jongste crisis buitengewoon sterke interventies (bijna 2/3 van het aandelenkapitaal van 36 miljoen was ingekocht) was het zich in handen van het publiek bevindende aandelenkapitaal van de Barmer Bank-Verein zoo sterk verminderd, dat het niet meer als voldoende basis voor bankzaken kon worden beschouwd en daardoor voor de directie de gedachte van aansluiting bij een andere instelling gemakkelijker maakte. De saneerings- en fusiemaatregelen zijn de volgende.

Het verlies van de *Commerz- und Privatbank* (deze publiceert voor zich alleen een balans per ultimo 1931) ten bedrage van 93 miljoen wordt wederom door reductie van het aandelenkapitaal en opheffing van de reserves gedekt. De eigen aandelen van de *Commerz- und Privat-Bank* ten bedrage van 37,2 miljoen worden door de trustee van de Golddiskontbank tegen afgifte van schatkistbiljetten overgenomen. Het totale oude aandelenkapitaal wordt dan in de verhouding van 10 : 3 van 75 miljoen tot 22,5 miljoen

gereduceerd (boekwinst 52,5 miljoen). Van de daarna plaats vindende kapitaalverhoging met 57,5 miljoen tot 80 miljoen worden 45 miljoen wederom door de Golddiskontbank-trustee tegen een koers van 115 pCt. à contant overgenomen; de resterende 12,5 miljoen in de voor de aandeelhouders van de Barmer Bank-Verein zeer gunstige verhouding van 1 : 1 tegen de nog in omloop zijnde 12,5 miljoen BBV. aandelen (dus zonder reductie) ingewisseld. Het resterende balansverlies wordt door opheffing van de oude reserve van 40,5 miljoen gedekt. Tot vorming van een nieuwe reserve dient het uit de uitgifte voort-spruitende agio van de genoemde 45 miljoen nieuwe aandelen ten bedrage van 6,75 miljoen evenals de afgifte van 23,25 miljoen Rijksschatkistbiljetten. Deze moeten evenals bij de Dresdner Bank uit latere winsten worden afgelost; zij hebben dus niet het karakter van reserve, maar van deposito's.

De vernieling, die de credietcrisis onder de Duitse grootbanken heeft aangericht, blijkt uit de verhouding tusschen het te berekenen netto-verlies volgens de balans (totale kosten incl. afschrijvingen verminderd met de bruto-winst, dus zonder de boekwinst van de reorganisatie) en het eigen kapitaal (aandelenkapitaal plus open reserves). Dit netto-verlies bedroeg bij de Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft 88 pCt., bij de Darmstädter und Nationalbank en de Dresdner Bank tezamen 119,6 pCt., bij de *Commerz- und Privat-Bank* alleen 123,1 pCt. van het op de balans van 31 December 1930 vermelde eigen kapitaal. Bij de Danat-Dresdner Bank is het mogelijk, dat dit percentage door de genoemde stille afschrijvingen nog hooger is. Bij deze percentages dient in aanmerking te worden genomen, dat de daaraan ten grondslag liggende bedragen niet als geheel verloren moeten worden beschouwd, doch ook geanticipeerde verliezen of stille reserves bevatten. Of deze reserveering te groot of onvoldoende is, zal de toekomst leeren. In ieder geval beteekent de kapitaalverlaging een gevoelig verlies voor de aandeelhouders, dat echter door de te verwachten koersstijging van de aandelen in zekere mate wordt gecompenseerd. Aan den anderen kant beteekent het toevoeren van nieuwe middelen aan de banken een enorme prestatie van het Rijk, dat, tezamen met de Rijksbank, bijna geheel alleen voor deze taak stond.

Al hebben de tot dusverre doorgevoerde reorganisatiemaatregelen reeds aangetoond, dat de afzonderlijke grootbanken door de crisis geheel verschillend zijn getroffen, zoo wordt dit feit door de balansen van de twee nog niet besproken Berlijnsche grootbanken, de Reichs-Kredit-Gesellschaft en de Berliner Handelsgesellschaft, die beide een dividend van 4 pCt. konden uitkeeren, duidelijk in het licht gesteld. De Reichs-Kredit-Gesellschaft draagt als grootbank van het Rijk en als concernbank van het Rijks-Viagconcern een bijzonder karakter, zoodat zij niet zonder meer met de particuliere credietbanken kan worden vergeleken. De Berliner Handelsgesellschaft daarentegen verschilt slechts van de particuliere grootbanken door haar straffe centralisatie. Haar balans laat derhalve niet alleen een vergelijking met de andere grootbanken toe, doch lokt deze zelfs uit. Het totale bedrag van de gepubliceerde afschrijvingen bedraagt 7,5 miljoen, waarvan 5 miljoen voor aanpassing van de waarden der effecten aan de koersen in het vrije ver-

Berliner Handelsgesellschaft (in miljoenen R.M.)

Administratiekosten, tantièmes	4,59	Overboeking van 1930	0,44
Pensioenfonds	0,73	Rente, wissels en deviezen	6,71
Belastingen	0,93	Uit de bijzondere reserve	5,00
Afschrijvingen	2,50	Provisie	3,14
„Der inneren Rücklage zugewiesen“	5,00		
Netto-winst	1,54		
	15,29		15,29

keer werden gebruikt. Door deze afschrijving van 5 miljoen ware een netto-verlies van 3,46 miljoen ontstaan, indien de directie niet het bedrag van 5 miljoen uit de reserve had genomen en dit via de verlies- en winstrekening naar de stille reserve had overgeboekt. Hierdoor was tegelijkertijd zoowel een zeer nauwkeurige waardeering als een door het bedrijfsresultaat gerechtvaardigde dividenduitkeering mogelijk.

Indien men echter niet tot dezen kunstgreep zijn toevlucht had genomen, zou het netto-verlies van 3,46 miljoen slechts 8,04 pCt. van het eigen kapitaal (in 1930 43 miljoen) hebben bedragen en ook daarmee de schitterende positie van de Bank van Carl Fürstenberg ten opzichte van de andere grootbanken hebben aangetoond. De B.H.G. zou ook in dat geval haar reorganisatie geheel uit eigen kracht, alleen door een geringe afschrijving van de zichtbare reserve, hebben doorgevoerd. Deze positie van de B.H.G. mag wel worden toegeschreven aan het feit, dat zij een individueele grootbank is. Door haar centralisatie is een meer individueele verhouding tot de cliënten en een betere keuze van de cliënten mogelijk, dan bij de andere grootbanken, waardoor de directie in staat is het gehele bedrijf te overzien. Daarnaast mag de voorzichtige politiek van de directie niet worden vergeten, die haar het vertrouwen van het binnen- en het buitenland heeft verschaffd, een vertrouwen, dat wel bij het uitbreken van de vertrouwenscrisis tot uiting is gekomen.

De nieuwe positie van de grootbanken blijkt uit de onderstaande tabel.

Het resultaat van de reorganisatie van de Deutsche grootbanken is, dat zij naar beste weten voor de toekomst zijn voorbereid. Bovendien heeft deze reorganisatie nog een ander resultaat opgeleverd. De afzonderlijke grootbanken hebben zich tegenover de crisis geheel verschillend gedragen. Naast de Berliner Handelsgesellschaft heeft ook de D.D.-Bank haar privatwirtschaftlich karakter weten te bewaren. Daarentegen hebben de Danat en de Dresdner Bank, maar ook de Commerz-Bank, zich in hooge mate op den steun van het Rijk en de Rijksbank moeten verlaten en dezen steun met verlies van haar zelfstandigheid

moeten betalen. Het vrijwillig binnendringen van het Rijk op het terrein van de grootbanken door oprichting van de Reichs-Kredit-Gesellschaft is thans door een onvrijwilligen stap gevolgd. De Berlijnsche grootbanken zijn voorloopig in twee partijen verdeeld, waarvan het privatwirtschaftliche karakter nog slechts door de grootste en de kleinste grootbank wordt vertegenwoordigd. De kracht, die de grootbanken tezamen tot dusverre tegenover het provinciale en lokale bankwezen, tegenover de publiekrechtelijke banken en de „nicht-Bankwirtschaft” kon ontwikkelen of ontwikkelde, is gebroken.

Van algemeene beteekenis echter zijn de mogelijkheden, die zich door deze ontwikkeling voor de politiek van de centrale bank openen. Weliswaar is het onvrijwillig binnendringen van het Rijk en de Rijksbank in het gebied van de grootbanken slechts als voorloopigen maatregel gedacht. Het tijdstip, waarop het mogelijk zal zijn de tot stand gebrachte betrekkingen weder te verbreken, is nog in het geheel niet te zien. Het is de vraag, of de verandering van de positie van de grootbanken, ook wanneer later eenmaal de financiële betrekkingen tusschen het Rijk, de Rijksbank en de beide grootbanken zijn verbroken, niet een blijvende verandering van de structuur der grootbanken zal beteekenen.

De grootbanken zijn tenslotte misschien het slachtoffer geworden van deze credietcrisis. Ook de D.D. en de B.H.G. zullen zich niet aan den invloed kunnen onttrekken, die met het verlies van de zelfstandigheid van haar zusterbanken gepaard gaat. De plaatsvindende verandering is voor de grootbanken des te pijnlijker, nu bij alle fouten, die de grootbanken hebben begaan, toch meer noodlot dan schuld aanwezig is. Want de wereldcrisis was en is toch sterker dan het op zichzelf staande bedrijf. Zoo heeft de reorganisatie van de Deutsche grootbanken beteekenis voor haarzelf en voor het Deutsche bedrijfsleven. De verdere ontwikkeling van de crisis en daarmee ook van de Deutsche grootbanken is echter van andere factoren afhankelijk. De crisis in Duitschland is echter van de wereldcrisis afhankelijk; het herstel van de wereld is ook zonder herstel van het Deutsche bedrijfsleven niet mogelijk.

In' miljoenen R.M.	Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft		Dresdner Bank	Danat-Bank	Dresdner Bank na de fusie	Commerz- und Privat-Bank	Barmer Bank-Verein	Commerz- und Privat-Bank na de fusie	Berliner Handelsgesellschaft	
	31-12-'30	31-12-'31							31-12-'30	31-12-'30
Aandeelenkapitaal	250 ¹⁾	144	100	60	220	75	36	80	28	28
Reserves	180	25	34	60	30	41	18	30	15	10
Crediteuren	4.136	2.993	2.220	2.290	2.744	1.489	343	1.047	397	293
a) voor rekening van cliënten bij derden opgenomen credieten	688	364	493	430	519	255		161		91
b) banken, bankfirma's, spaarbanken en dergelijke.....	292	194	259	204	529	152		90		36
c) diverse crediteuren.....	3.155	2.433	1.466	1.655	1.694	1.080		794		165
Accepten	245	273	164	126	438	109	24	150	25	36
Dollar-leeningen op langen termijn	105	105	—	—	—	84	—	84	—	—
Wisselverplichtingen	?	401	352	?	?	148	?	174		
Aval	331	263	140	82	?	73	19	68	8	6
Balanstotaal	4.924	3.549	2.529	2.555	3.441	1.805	424	1.391		
Kas, vreemd bankpapier, enz. ...	208	183	54	82	86	40	24	82	8	9
Wissels	765	485	356	428		339	61	203	72	65
Schatkistbiljetten.....	173	89	159	131	418	23	2	2		
Nostrrotegoed bij banken en bankfirma's	322	94	189	189	152	149	46	62	56	41
Prolongaties en beleeningen ...	90	18	51	79	48	90	8	44	21	7
Rembourscredieten.....	670	332	414	434		235	95	120		
Voorschotten op goederen	29	12	65	20	482	30	1	15	104	92
Effecten	50	39	37	36	353 ⁴⁾	24	4	31	16	9
Consortiale deelnemingen	75	69	18	38	49	20	1	18	9	8
Participaties in andere banken en bankfirma's	37	57	35	24	45	11	6	10	5	6
Debiteuren	2.397 ²⁾	1.981 ³⁾	1.116	1.069	1.753	809	166	680	168	124
Onroerende goederen	105	106	33	25	49	33	10	43	7	7

¹⁾ Aandeelenkapitaal 285 %, 35 miljoen eigen aandelen — 250 miljoen. De eigen aandelen zijn niet in de activa opgenomen. ²⁾ Inclusief 104,45 miljoen R.M. Dollarvoorschotten op langen termijn. ³⁾ Inclusief Dollarvoorschotten op langen termijn. ⁴⁾ Rentdragende schatkistpromessen van het Rijk 300 miljoen.

AANTEKENINGEN.

De Regeering en de „koopkracht“-theorie.

In het Voorloopig Verslag inzake Hoofdstuk X der Begrooting hebben eenige Eerste Kamerleden de uiter-aard van andere zijde weersproken opvatting geuit, dat de Regeering haar kracht moet zoeken „in verhooging van de koopkracht der bevolking en vermeerdering der gelegenheid tot arbeiden ten behoeve der door de crisis zoozeer getroffen klasse der werknemers“. Inzonderheid werd daarbij gedacht aan verruiming der werkloozenzorg.

Minister Verschuur antwoordde daarop o.m. het volgende:

In bovengenoemde beschouwingen wordt over de waarde der „koopkracht“-theorie een enkel woord gezegd. De ondergeteekende is van meening, dat, al moge deze theorie in het algemeen wel een kern van waarheid bevatten, daaraan in concreto niet te veel waarde mag worden toegekend. De ondergeteekende betwist geenszins, dat eene algemeene vermindering van het verbruik ongewenscht is en hij ziet evenmin over het hoofd, dat loonsverlaging voor degenen, die daardoor worden getroffen, eene vermindering van hun consumptie-vermogen zou beteekenen, althans zoolang de prijzen niet evenredig gedaald zijn. Zoo eenvoudig kan het vraagstuk echter niet gesteld worden. Of de koopkrachttheorie zou zijn te aanvaarden in een land als de Vereenigde Staten van Amerika met eene groote binnenlandsche markt, is voor ons een vraagstuk van niet meer dan academisch belang, te meer, nu ten deze aldaar de algemeene meening is veranderd. Wij staan dan nog voor de praktische vraag, of deze theorie moet worden toegepast in een land met eene beperkte binnenlandsche markt, terwijl de productievoorwaarden internationaal sterk uiteenloopen. De ondergeteekende aarzelt niet, deze vraag ontkennend te beantwoorden. Nog afgezien van het feit, waarop terecht door eenige leden werd gewezen, dat het der Regeering niet gegeven is de koopkracht van het geheele Nederlandsche volk kunstmatig te verhoogen door salaris- en loonsverhooging, meent ondergeteekende, dat verhooging van salaris en loonen, voor zoover de Regeering die in de hand zou hebben, de schrille tegenstellingen, welke thans reeds op het stuk van de loonen in het bedrijfsleven bestaan, nog zou verscherpen. Op dit punt zal integendeel juist eene grootere gelijkheid moeten worden nagestreefd.

De koopkracht van het Nederlandsche volk wordt niet bepaald door het in geld uitgedrukte bedrag, dat aan de loontrekkenden wordt uitbetaald. Die koopkracht vloeit voort uit de totale ruilwaarde van zijne economische prestaties. Verhooging van de koopkracht moet dan ook naar de meening van den ondergeteekende worden nagestreefd door alle economische krachten tot het uiterste te spannen en alle kansen te benutten. In dien gedachtengang kan de noodzakelijkheid van loonsverlaging niet worden uitgeschakeld. Wordt die noodzaak niet aanvaard, dan beteekent dit, dat vele kansen onbenut worden gelaten, dat derhalve de economische prestaties beneden het mogelijke blijven en dat de koopkracht der geheele natie wordt geschaad, zeker niet het minst ten nadeele van de geheele groep van loontrekkenden.

Ongetwijfeld is het arbeidsloon niet de eenige factor, waarmede rekening moet worden gehouden. Toch is deze factor van groote, in sommige gevallen zelfs van beslissende beteekenis. Ondergeteekende kan dan ook in beginsel niet afwijzend staan tegenover verlaging van arbeidsloonen, in zoverre deze allereerst ten doel heeft internationaal eenigszins meer gelijkheid der geldloonen te bevorderen, waardoor de exportkansen grooter worden.

Wat de Minister hier tegen de z.g. koopkrachttheorie aanvoert, heeft onze volle instemming. Wij betreuren het echter, dat Z.E. gemeend heeft te moeten toegeven, dat de koopkrachttheorie een kern van waarheid bevat, maar slechts in concreto niet voor toepassing vatbaar zou zijn. Ware de theorie in wezen juist, dan zou men inderdaad niets moeten nalaten om haar zooveel mogelijk in de praktijk toe te passen. Dat dit niet gaat, komt niet, omdat zich in concreto belemmeringen zouden voordoen, die aan de toepassing van een theoretisch juist beginsel in den weg zouden staan, doch omdat dit beginsel zelf niet deugt. Het op peil houden van het geldloon in tijden van depressie brengt de rentabiliteit van het bedrijfsleven in gevaar, doet de werkloosheid stijgen en bevoordeelt hen,

die nog werk hebben, op kosten van een toenemend aantal werkloozen. Dit heeft men thans ingezien in de Vereenigde Staten; de vraag, of zich in dat land de koopkrachttheorie zou laten verwezenlijken, is er niet een van zuiver academisch belang, zooals de Minister in zijne M. v. A. te kennen geeft; het is verscheiden jaren lang een onderwerp van praktisch experimenteeren geweest, totdat het experiment zoo hartgrondig mislukte, dat men er van terug moest komen, of men wilde of niet. Wij betreuren het, dat de Minister, die aan het slot van de hierboven aangehaalde passage blijk geeft van zulke juiste inzichten, zijn betoog ernstig heeft ontsierd door een beleefde buiging voor den z.i. juisten kern van een theorie, die in de praktijk reeds onnoemelijk veel kwaad heeft gedaan en waaraan men slechts een spoedige begrafenis kan toewenschen, en wij betreuren het niet minder, dat Z.E., die ten aanzien van ons eigen land zulke juiste opvattingen huldigt, zoo weinig kijkt heeft betoond op de zeer praktische zijde, die de koopkrachttheorie aan de overzijde van den Oceaan heeft gehad, en op de allesbehalve academische gevolgen, welke de mislukte Hooverpolitiek voor het economisch leven van de Ver. Staten en daarmede ook op de rest van de wereld heeft gehad.

V. S.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

BANK DISCONTO'S.

Ned. Bk.	{ Disc. Wissels. 3 29Sept.'31	Lissabon 7 8 Aug.'31	
	{ Bel. Binn. Eff. 4 29Sept.'31	Londen 5 18Febr.'32	
	{ Vrsch. in R.C. 4 29Sept.'31	Madrid 6 8 Jul.'31	
Athene	1120 Febr.'32	N.-York F.R.B. 3 25 Febr.'32	
Batavia	4 10 Mrt.'30	Oslo 5 3 Mrt.'32	
Belgrado	7 20 Juli.'31	Parijs 2 9 Oct.'31	
Berlijn	6 9 Mrt.'32	Praag 6 22 Dec.'31	
Boekarest	7 3 Mrt.'32	Pretoria 6 13 Nov.'31	
Brussel	3 13 Jan.'32	Rome	7 28 Sept.'31
Budapest	7 19 Jan.'32	Stockholm .. 5 3 Mrt.'32	
Calcutta	6 25 Febr.'32	Tokio 6.57 1/2 Nov.'31	
Dantzig	5 24 Nov.'31	Weenen 8.11 Nov.'31	
Helsingfors	7 12 Febr.'32	Warschau.... 7 3 Oct.'30	
Kopenhagen	6 26 Sept.'31	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan.'31	

GELDKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1932				1931	1930	1914
	5 Mrt.	29 Febr./5 Mrt.	22/27 Febr.	15/20 Febr.	2/7 Mrt.	3/8 Mrt.	20 24 Juli
<i>Amsterdam</i>							
Partic. disc.	1 1/8	1 1/8-1/4	1 3/16-2	1 7/8-2 3/16	1 1/16-1/8	2 3/4-3	3 1/8-3 3/16
Prolong.	1	1-1/2	1 1/4-3/4	1 1/4-2 1/8	1-1/4	2 3/4-3 1/4	2 1/4-3 1/4
<i>Londen</i>							
Daggeld...	2-3	2-4	2 1/2-4	2-5	1 1/2-2 1/4	2 3/4-4 3/4	1 3/4-2
Partic. disc.	2 7/8-3 1/8	2 7/8-3 3/8	3 3/8-4 1/8	4 1/8-5 1/4	2 5/8-1 1/16	3 1/8-7 1/16	4 1/4-3 1/4
<i>Berlijn</i>							
Daggeld...	7 1/2-8 1/2	7 1/2-9 1/2	7-8 3/4	7-8 1/4	4-7 1/2	5 1/2-8 1/2	—
Maandgeld	6 3/4-8	6 1/4-8	7 1/4-8 3/4	7-9	—	—	—
Part. disc.	6 1/2-5 7/8	6 1/2-5 7/8	6 1/2-5 7/8	6 1/2-5 7/8	4 3/4-7 8	5 3/8	2 1/8-1/2
<i>Warenwechsel</i>							
	7 1/4-8	7 1/4-8	7 1/4-8	7 1/4-8	5 1/4-1/2	5 7/8	—
<i>New York</i>							
Daggeld 1)	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	2 1/2-3/4	1 1/2-2 1/4	3 1/2-4 1/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	2 3/4	2 3/4-7/8	3	3	1 5/8	3 1/2-7/8	—

1) Koers van 4 Mrt. en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
1 Mrt. 1932	2.48 3/8	8.65 1/2	59.12 1/2	9.77 1/2	34.57 1/2	99 1/8
2 „ 1932	2.48 1/2	8.64 1/2	59.12 1/2	9.77 1/2	34.60	99 1/8
3 „ 1932	2.48 3/8	8.66 1/2	59. —	9.77 1/2	34.60	99 3/8
4 „ 1932	2.48 3/8	8.72	58.95	9.78 1/2	34.62 1/2	99 3/8
5 „ 1932	2.48 7/8	8.74	59.05	9.79	34.62 1/2	99 3/8
7 „ 1932	2.49 1/8	8.79	59.07 1/2	9.78 3/4	34.63	99 3/8
Laagste d.w. 1)	2.48	8.63	58.90	9.76	34.52 1/2	99
Hoogste d.w. 1)	2.49 1/8	8.80	59.15	9.79 1/2	34.65	99 3/8
29 Febr. 1932	2.48 1/8	8.67 1/2	59.07 1/2	9.78	34.60	99 3/8
22 „ 1932	2.47 1/16	8.53	58.65	9.74	34.47 1/2	99 3/8
Muntpariteit	2.4878	12.1071	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland ¹⁾	Weenen ²⁾	Praag ¹⁾	Boekarest ¹⁾	Milaan ²⁾	Madrid ²⁾
1 Mrt. 1932	48.12½	35.25	7.35	1.49	12.91	19.07½
2 " 1932	48.14	35.25	7.36	1.49	12.88½	19.06
3 " 1932	48.—	35.25	7.36	1.49	12.88	19.05
4 " 1932	48.05	35.25	7.36	1.49	12.88	18.97½
5 " 1932	48.05	35.25	7.36½	1.49	—	—
7 " 1932	48.05	35.25	7.37	1.47½	12.92	19.07½
Laagsted.w. ¹⁾	47.95	—	7.32½	1.45	12.82½	18.90
Hoogsted.w. ¹⁾	48.20	35.25	7.40	1.51	12.95	19.30
29 Febr. 1932	48.12½	35.25	7.35	1.49	12.88	19.07½
22 " 1932	48.25	35.25	7.33	1.49	12.85	19.10
Muntpariteit	48.003	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm ¹⁾	Kopenhagen ²⁾	Oslo ¹⁾	Hel-sing-fors ¹⁾	Buenos-Aires ¹⁾	Montreal ¹⁾
1 Mrt. 1932	47.90	47.90	46.80	3.96	—	2.20
2 " 1932	47.75	47.75	46.75	3.85	—	2.20
3 " 1932	47.75	47.80	46.80	3.85	—	2.19½
4 " 1932	48.—	48.—	47.35	3.85	—	2.20
5 " 1932	48.25	48.25	47.75	3.90	—	2.21½
7 " 1932	48.60	48.50	48.10	4.—	—	2.22½
Laagsted.w. ¹⁾	47.50	47.20	46.60	3.77½	—	2.17
Hoogsted.w. ¹⁾	48.60	48.50	48.10	4.05	—	2.25
29 Febr. 1932	47.75	47.75	47.—	3.97½	—	2.20
22 " 1932	47.75	47.—	46.50	3.82½	—	2.16
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95½	2.4878

¹⁾Notering te Amsterdam. ²⁾Not. te Rotterdam. ¹⁾Part. opgave. In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
1 Mrt. 1932	3,48½	3,937/8	23,80	40,25½
2 " 1932	3,48½	3,937/8	23,81	40,34½
3 " 1932	3,491/8	3,9313/10	23,79½	40,27½
4 " 1932	3,50½	3,93½	23,76	40,22½
5 " 1932	3,517/10	3,93½	23,76½	40,19
7 " 1932	3,53	3,92½	23,77½	40,18½
9 Mrt. 1931	4,8525/32	3,91½	23,80½	40,09½
Muntpariteit..	4,8667	3,90½	23,81½	40,16

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS²⁾

Data	Londen ¹⁾	N.York ²⁾	Data	Londen ¹⁾
1 Mrt. 1932..	19½	31	1 Mrt. 1932....	118/10
2 " 1932..	19½	30½	2 " 1932....	118/10
3 " 1932..	19½	30¼	3 " 1932....	118/9
4 " 1932..	19½	30½	4 " 1932....	118/2
5 " 1932..	19½	30½	5 " 1932....	117/10
7 " 1932..	19½	30½	7 " 1932....	117/-
9 Mrt. 1931..	13½	29	9 Mrt. 1931....	84/10½
27 Juli 1914..	24½	59	27 Juli 1914....	84/11

¹⁾ in pence p. oz. stand. ²⁾ Foreign silver in \$c. p. oz. fine. ³⁾ in sh. p. oz. fine

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen.	23 Feb. 1932	29 Feb. 1932
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 67.526.252,75	f 47.203.993,72
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorzchotten aan Ned.-Indië.....	" 1.145.075,21	" 311.194,77
Id. aan Suriname.....	" 161.119.008,33	" 167.632.707,55
Id. aan Curaçao.....	" 14.179.503,18	" 14.183.655,88
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buiten. Daggeldleeningen tegen onderpand ..	" 7.978.322,45	" 7.996.215,76
Saldo der postrek. v. Rijkscomptabelen Id. op andere Staatsbedrijven ¹⁾	" 112.782.345,65	" 112.793.321,54
Kasgeldleeningen aan gemeenten	" 30.486.531,17	" 23.660.907,75
Verplichtingen.	" 16.087.227,82	" 15.996.942,66
Schatkistbiljetten in omloop.....	" 78.336.334,23	" 79.276.334,23
Schatkistpromessen in omloop.....		
Waarvan rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank geplaatst.....		
Zilverbons in omloop.....	" 1.936.207,50	" 1.929.512,—
Schuld op ult. Januari 1932 aan de gem. verstrekt wegens voor haar door de Rijksadm. geheven gem. ink. belast. en opc. op de Rijksink. bel.	" 11.033.128,85	" 11.033.128,85
Schuld op ult. Januari 1932 aan de gem. verstrekt weg. aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. endergem. fondsbel. alsmede opc. op die belastingen en op de vermogensbelasting	" 9.270.364,06	" 9.270.364,06
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. ¹⁾	" 40.510.590,28	" 40.472.683,43
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. ¹⁾	" 105.070.019,96	" 95.844.934,40
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	" 348.498,78	" 388.498,78
Id. aan diverse instellingen ¹⁾	" 16.261.599,20	" 16.257.509,70

¹⁾ In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 7 Maart 1932

Activa.		
Binnenl. Wis. sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 50.678.498,87 Bijbnk. " 2.680.634,27 Ag.sch. " 11.164.847,09	f 64.521.980,23
Papier o. h. Buitenl. in disconto		"
Idem eigen portef. f	84.309.055,—	
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		" 84.309.055,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 36.844.648,89 Bijbnk. " 6.544.654,07 Ag.sch. " 49.446.486,06	f 92.835.789,02
Op Effecten	f 91.740.154,70	
Op Goederen en Spec.	" 1.095.634,32	" 92.835.789,02
Voorschotten a. h. Rijk		"
Munt en Muntmateriaal		
Munt, Goud	f 97.690.140,—	
Muntmat., Goud	" 783.642.455,73	
	f 881.332.595,73	
Munt, Zilver, enz.	" 25.031.536,90	
Muntmat., Zilver	"	" 906.364.132,63 ¹⁾
Belegging ¼ kapitaal, reserves en pensioenfonds		" 27.012.606,85
Gebouwen en Meub. der Bank		" 5.000.000,—
Diverse rekeningen		" 34.811.743,41
		f 1.214.855.307,14

Passiva.

Kapitaal	f 20.000.000,—
Reservefonds	" 7.563.205,59
Bijzondere reserve	" 8.000.000,—
Pensioenfonds	" 7.525.877,67
Bankbiljetten in omloop	" 988.123.450,—
Bankassignatiën in omloop	" 169.219,18
Rek.-Cour. f Het Rijk	f 69.773.077,47
saldo's: Anderen	" 104.475.534,03
Diverse rekeningen	" 9.224.943,20
	f 1.214.855.307,14

Beschikbaar metaalsaldo f 441.248.496,03
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. " 1.103.121.240,—
¹⁾ Waarvan in het buitenland f 103.021.197,86.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo ¹⁾	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
7 Mrt. '32	97.690	783.642	988.123	174.418	441.248	78
29 Febr. '32	97.690	781.591	1007.832	164.120	436.247	77
22 " '32	97.691	770.037	972.535	183.669	431.504	77
15 " '32	97.691	763.899	978.976	172.220	427.314	77
8 " '32	97.691	763.899	991.700	157.534	428.073	77
1 " '32	97.691	767.930	1019.632	165.052	418.412	75
9 Mrt. '31	84.529	361.495	824.345	24.166	137.909	56
25 Juli '14	66.70	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
7 Mrt. 1932	64.522	—	92.836	84.309	34.812
29 Febr. 1932	69.146	—	99.134	84.309	34.499
22 " 1932	69.054	—	94.759	84.309	34.113
15 " 1932	69.216	—	94.580	84.309	35.193
8 " 1932	71.024	—	90.952	83.771	35.504
1 " 1932	79.617	—	112.877	83.657	35.811
9 Mrt. 1931	47.515	—	82.266	223.835	39.290
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

¹⁾ Sedert den bankstaat van 4 Jan. '29 weder op de basis van ½ metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCH BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data:	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
30 Jan. 1932..	896	1.370	597	970	701
23 " 1932..	886	1.029	848	976	703
16 " 1932..	877	1.090	899	975	648
9 " 1932..	837	1.146	891	974	697
31 Jan. 1931..	861	1.412	488	876	476
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitp. der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaalsaldo
5 Mrt. 1932	159.600		229.400	37.300	52.920
27 Feb. 1932	158.600		225.400	34.500	54.640
20 " 1932	157.700		227.300	31.600	54.140
30 Jan. 1932	112.561	47.238	225.224	28.613	58.264
23 " 1932	112.537	46.449	226.041	27.685	57.495
16 " 1932	112.542	45.948	232.396	22.810	56.408
9 " 1932	112.554	46.611	236.387	22.339	55.674
7 Mrt. 1931	118.711	44.839	248.588	42.188	47.241
8 Mrt. 1930	139.019	28.982	235.168	30.871	41.586
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dektingspercentage
5 Mrt. 1932		108.400		***	60
27 Feb. 1932		102.500		***	61
20 " 1932		103.200		***	61
30 Jan. 1932	8.946	9.410	47.235	36.270	63
23 " 1932	8.935	7.911	47.615	36.452	63
16 " 1932	9.030	6.669	49.972	35.421	62
9 " 1932	9.056	6.900	50.816	35.478	62
7 Mrt. 1931	9.035	29.680	40.693	33.389	56
8 Mrt. 1930	9.155	31.763	66.550	33.235	53
25 Juli 1914	7.259	6.395	75.541	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities	
				Disc. and Advances	Securities
2 Mrt. 1932	121.453	351.786	44.015	11.357	35.948
24 Feb. 1932	121.348	346.404	49.368	11.493	37.321
17 " 1932	121.318	344.883	50.884	11.945	39.124
10 " 1932	121.294	346.519	49.246	13.008	36.910
3 " 1932	121.313	347.666	48.099	13.634	40.120
27 Jan. 1932	121.350	345.809	49.895	12.947	37.196
4 Mrt. 1931	141.762	350.722	50.204	10.639	36.039
22 Juli 1914	40.164		29.317		33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dektingsperc. ¹⁾
			Bankers	Other Accounts		
2 Mrt. '32	47.236	7.023	80.483	33.476	44.667	36 ²⁹ / ₃₂
24 Feb. '32	33.676	14.125	67.924	32.198	49.943	43 ¹¹ / ₃₂
17 " '32	33.496	15.359	70.456	31.989	51.435	43 ¹⁹ / ₃₂
10 " '32	34.626	16.435	66.998	32.727	49.775	42 ¹³ / ₃₂
3 " '32	40.701	14.802	77.326	32.845	48.647	39 ²⁹ / ₃₂
27 Jan. '32	45.311	15.321	74.304	38.208	50.481	39 ¹⁹ / ₃₂
4 Mrt. '31	34.395	7.827	66.613	34.412	51.040	47 ⁵ / ₃₂
22 Juli '14	11.005	13.736		42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitl.	Wissels	Waarv. op het buitl.	Beleeningen	Renteloos voorschot a. d. Staat
26 Feb. '32	75.059	1.004	6.288	14.404	8.859	2.707	3.200
19 " '32	73.815	1.004	7.580	13.972	8.975	2.711	3.200
12 " '32	73.034	992	7.830	14.101	9.192	2.788	3.200
5 " '32	71.563	992	8.176	14.197	9.073	2.825	3.200
27 Feb. '31	56.924	685	7.005	27.561	19.311	2.801	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diversen ¹⁾	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort. k.	Particulieren
26 Feb. '32	6.882	2.040	83.189	176	3.461	24.899
19 " '32	6.882	2.028	82.579	20	3.455	25.176
12 " '32	6.882	2.020	83.289	46	3.919	23.685
5 " '32	6.882	2.372	84.438	456	4.036	22.278
27 Feb. '31	5.199	2.295	78.947	3.978	9.362	10.963
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

¹⁾ Sluitpost activa.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

8 Maart 1932.

Na de groote tarwe-aankopen in Europa gedurende eenige weken, welke aan de nu afgelopen week voorafgingen, is de kooplust eenigszins verminderd. Merkbaar was de behoefte voorloopig gedekt en koopers namen veelal een afwachtende houding aan. Hoewel het aanbod uit exporteerende landen niet overmatig was, zijn toch tengevolge van de verminderde vraag de prijzen over het algemeen iets gedaald. Gedeeltelijk zijn de verlagingen aan de termijnmarkten in Noord- en Zuid-Amerika in de tweede helft der week weder ingehaald, toen de vraag weder opleefde. In Australië zijn zulke groote hoeveelheden tarwe naar het Verre Oosten en naar Europa verkocht, dat een tijdelijke vraagvermindering nog geen groote prijsverlaging tengevolge had. Volgens de laatste schatting van het Ministerie van Landbouw in Australië wordt de opbrengst van den laatsten oogst geschat op 175 miljoen bushels. De vorige schatting bedroeg 170 miljoen bushels. Deze opbrengst is weliswaar 18 pCt. kleiner dan de groote oogst in het vorige jaar, doch 29 pCt. grooter dan het gemiddelde in de 5 daaraan voorafgaande jaren. In Canada en in Argentinië reageerden de termijnmarkten dadelijk op meerdere of mindere vraag voor uitvoer en gedurende de afgelopen week hebben de prijzen gefluctueerd al naar de stemming op de internationale tarwemarkt. Het slot te Winnipeg was voor Mei ¼ dollarcent per 60 lbs. lager dan de vorige week. Te Buenos Aires was het slot voor April 5 centavos en te Rosario 1 centavo per 100 KG. hooger dan een week geleden. De uitvoerbelangen in de Vereenigde Staten zijn op het oogenblik niet groot en de stemming aan de termijnmarkten is er meer afhankelijk van locale toestanden. Het feit, dat de Senaat een wetsontwerp heeft goedgekeurd, waarbij 40 miljoen bushels tarwe van den Farm Board ter beschikking worden gesteld voor het lenigen van den nood van werklozen, heeft een flauwere stemming tengevolge gehad, terwijl deze later weder vaster werd tengevolge van minder gunstige berichten over de wintertarwe. De bebouwde oppervlakte daarvan is aanmerkelijk verminderd en de vooruitzichten zijn op het oogenblik niet onverdeeld gunstig, daar de sneeuw in vele streken gesmolten is en afwisselend vorst en dooi werd gemeld. De Maart-termijn te Chicago sloot ¼ dollarcent per 60 lbs. hooger dan een week geleden. De Russische verschepingen van tarwe zijn zeer klein geworden en het lijkt waarschijnlijk, dat deze dat ook zullen blijven. Gebrek aan tarwe voor het eigen verbruik en om te zaaien werd gemeld in die streken, waar de zomertarwe in het vorige jaar slechte resultaten heeft opgeleverd. De wintertarwe is in Rusland met een voldoende sneeuwvlaag bedekt. Dit kan niet gezegd worden van de wintertarwe in Midden-Europa, waar een beschermende sneeuwvlaag veelal ontbrak, toen einde Februari plotseling strenge vorst intrad. Uit verschillende landen komen daarover klachten. Het ernstigst zijn wel die uit Hongarije, waar de grond bevroren is. Uit West-Europa worden te dien opzichte geen klachten gehoord.

De rogge-markt was in de afgelopen week voortdurend vast en tot regelmatig stijgende prijzen zijn belangrijke zaken, vooral in Platarogge, tot stand gekomen. Het aanbod van Russische rogge is klein. Hoewel de Russen voortgaan rogge te verschepen, hoort men weinig van aanbiedingen. Waarschijnlijk zal het grootste gedeelte dezer verschepingen uit Rusland zijn ter vervulling van vroeger met de Deutsche regering afgesloten zaken. De tweede hand offreert disponibele Russische rogge, waarvoor de prijzen eveneens zijn verhoogd. De Deutsche regering gaat voort rogge aan te bieden tot verlaagden prijs om verhooging van den broodprijs te voorkomen. Zij heeft daarmede echter niet het eveneens beoogde doel bereikt, dat het aanbod van binnenlandsche rogge vermeerderd. Nu is in Duitschland voorgeschreven, dat het uitmalingspercentage voor rogge verhoogd wordt op 70 pCt. in plaats van 60 pCt. Tot nog toe werden in Amerikaansche rogge weinig zaken gedaan, doch sedert enkele dagen bestaat ook voor die roggesoort belangstelling. De roggeprijs aan de termijnmarkt te Chicago is dientengevolge opgelopen en sloot 2½ dollarcent per 56 lbs. hooger dan een week geleden voor den Meitermijn. Niettegenstaande belangrijke hoeveelheden maïs op de Rotterdamse termijnmarkt per Maart-levering werden aangediend, bleef de stemming voor dit artikel goed prijs-houdend. Wel was de consumptievraag voor aankomende partijen Platamaïs tengevolge van de leveringen in de termijnmarkt niet groot, doch ook het aanbod was beperkt. In het begin der week ondergingen de prijzen een verhoging, waarna de stemming gedurende verschillende dagen onveranderd bleef. Daarna trad tegen het einde der week

AANVOEREN in tons van 100 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	28 Febr. 15 Mrt. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	28 Febr. 15 Mrt. 1932	Sedert 1 Jan. 1932	Overeenk. tijdvak 1931	1932	1931
Tarwe	35.944	187.841	148.287	100	250	9.415	188.091	157.702
Rogge	7.988	62.420	49.057	—	590	105	63.010	49.162
Boekweit	257	4.505	4.360	—	—	145	4.505	4.505
Mais	31.983	284.655	226.794	8.939	72.705	53.680	357.360	280.474
Gerst	20.665	78.114	122.344	880	5.485	7.077	83.599	129.421
Haver	7.204	39.495	61.409	—	1.292	203	40.787	61.612
Lijnzaad	7.770	39.391	25.926	5.312	62.429	105.460	101.820	131.386
Lijnkoek	1.180	19.578	10.016	—	—	107	19.578	10.123
Tarwemeel	840	5.445	19.060	384	2.279	9.243	7.724	28.303
Andere meelsoorten	1.806	9.849	10.884	614	3.355	2.964	13.204	13.848

een verbetering in. Ook ter verlading in de volgende maand en voor nieuwe mais per April en Mei aflading stegen de prijzen eenige gulden per last. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloot de Maart-termijn 26 centavos, te Rosario 40 centavos per 100 KG. hooger dan een week geleden. De berichten over nieuwe Platamais luiden iets gunstiger. Vooral de laat gezaaide mais ondervond de gunstige gevolgen van tamelijk sterken regenval. Voor Donaumais bestond eenige vraag voor Duitsland en verschillende tweede hands partijen werden daarheen verkocht. De eerste hand is met Donaumais slechts in beperkte mate aan de markt.

Gerst was gedurende de geheele week zeer vast. Russische en Donaugerst werden zeer weinig aangeboden en koopers waren in hoofdzaak aangewezen op Platagerst. Deze werd door afladers niet dringend aangeboden en daar ruime vraag bestond, zoowel in Duitsland als in ons land, ondergingen de prijzen zoowel voor stoomende als op aflading flinke verhoogingen. Ook in Nr. 2 Gerst van de Golf kwamen verschillende zaken tot stand. Aan de termijnmarkt te Winnipeg stegen de prijzen 1¼ dollarcent per 48 lbs. Geregeld wordt Canadeesche gerst aangeboden, doch in verhouding tot andere soorten zijn de prijzen te hoog.

Voor Plata-haver bestond in de afgelopen week tot allengs oplopende prijzen flinke vraag. Aan de termijnmarkt te Buenos Aires sloot de prijs onveranderd. Eerste handsch Canadeesche haver is, nadat in het midden der week eenige zaken tot stand kwamen, sterk in prijs verhoogd. Aan de termijnmarkt te Winnipeg sloten de prijzen voor haver ½ dollarcent per 34 lbs. hooger dan een week geleden. In de discussie bestond matige vraag. Aankomen-

de partijen worden schaarsch aangeboden en tot hooge prijzen verkocht.

SUIKER.

De prijzen op de verschillende suikermarkten bewogen zich gedurende de afgelopen week nog steeds om en bij het ongekend lage niveau van het eind der voorafgaande week.

In Amerika, waar men zich nogal laat beïnvloeden door de besprekingen van den suikerraad, aangezien men vooral aldaar zeer veel waarde aan dit instituut toekent, bestaat blijkbaar nog geen vertrouwen in de naaste toekomst. Ruwsuiker wordt nog steeds mondjesmaat gekocht; eenige scheepsladingen vonden haar weg naar de Ver. Staten tot ca. 0.90 d.e. basis Cubasuiker c. & fr.

Op de New-Yorksche termijnmarkt was de stemming vooral voor loco en verdere termijnen flauw, terwijl de vroege termijnen zich eenigszins konden handhaven. De noteringen luidden aan het einde der week: Mrt. 0.84; Mei 0.84; Juli 0.90; Sept. 0.97 en Oct. 0.99, een nieuw laagte-record dus.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 44.000 tons, de versmeltingen 37.000 tons tegen 52.100 tons verleden jaar en de voorraden 186.000 tons tegen 274.800 tons.

Ook in Engeland was de stemming over het algemeen weinig bemoedigend. Voor ruwsuiker bestond zoo goed als geen kooplust, terwijl op de Londensche termijnmarkt de noteringen aan het slot 2½ tot 3½ d. lager waren dan bij opening. Bij dit laatste dient echter de betere Pondenkoers in aanmerking genomen te worden.

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										ZUIVEL EN EIERN				MINERALEN					
	TARWE 79 K.G. La Plata loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE Zuid-Russische (74 K.G.) loco Rotterdam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST Z.-Russische (64½ K.G.) loco Rotter- dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		BOTER per K.G. Leeuwar- der Comm. Noteering		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks- kaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33.99 Bé s.g. per barrel	
	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	\$	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	2,31	100,0	56,—	100,0	9,18	100,0	10,80	100,0	1,68	100,0
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	1,98	85,7	43,15	77,1	8,15	88,8	17,90	165,7	1,89	112,5
1927	14,75	85,8	12,47 ⁶	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	2,03	87,9	43,30	77,3	7,96	86,7	11,25	104,2	1,30	77,4
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	2,11	91,3	48,05	85,8	7,99	87,0	10,10	93,5	1,20	71,4
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	2,05	88,7	45,40	81,1	8,11	88,3	11,40	105,6	1,23	73,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁶	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	359,10	77,0	1,66	71,9	38,45	68,7	6,72	73,2	11,35	105,1	1,12	66,7
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	1,34	59,0	31,30	55,9	5,35	59,3	10,05	93,1	0,58	34,5
Jan. 1930	12,67 ⁵	73,7	9,35	71,5	149,25	64,5	151,25	64,1	433,75	93,8	2,00	86,6	43,95	78,5	7,55	82,2	11,75	108,8	1,21	72,0
Febr. "	11,72 ⁶	68,2	8,17 ⁶	62,5	139,00	60,0	135,75	57,5	398,50	86,2	2,03	87,9	41,15	73,5	6,90	75,2	11,75	108,8	1,11	66,1
Maart "	10,90	63,4	7,15	54,7	143,50	62,0	125,00	53,0	390,00	84,3	1,71	74,0	41,25	73,7	5,18	56,4	11,55	106,9	1,11	66,1
April "	11,17 ⁵	65,0	7,62 ⁶	58,3	180,25	77,8	129,75	55,0	431,00	93,2	1,50	64,9	36,50	65,2	5,16	56,2	11,35	105,1	1,16 ⁶	69,3
Mei "	10,45	60,8	6,55	50,1	148,50	64,1	114,50	48,5	405,00	87,6	1,44	62,3	37,20	66,4	5,30	57,7	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Juni "	10,05	58,4	5,17 ⁶	39,6	145,50	62,9	103,75	44,0	385,50	83,4	1,54	66,7	37,—	66,1	5,09	55,4	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Juli "	9,55	55,5	5,82 ⁶	44,6	157,75	68,1	108,00	45,8	345,75	74,8	1,72	74,5	39,90	71,3	5,99	65,3	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Aug. "	9,45	54,9	6,30	48,2	146,00	63,1	116,25	49,3	365,00	78,9	1,58	68,4	40,20	71,8	6,03	65,7	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Sept. "	8,40	48,8	5,25	40,2	127,50	55,1	99,00	41,9	318,75	68,9	1,64	71,0	37,55	67,1	7,23	78,8	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Oct. "	7,40	43,0	4,62 ⁶	35,4	112,25	48,5	86,00	36,4	281,25	60,8	1,63	70,6	36,90	65,9	8,60	93,7	11,35	105,1	1,18 ⁶	70,5
Nov. "	7,25	42,2	4,25	32,5	94,50	40,8	82,25	34,9	270,75	58,5	1,58	68,4	36,50	65,2	9,63	104,9	10,90	100,9	0,85	50,6
Dec. "	7,07 ⁵	41,1	4,30	32,9	96,00	41,5	91,00	38,6	247,75	53,6	1,55	67,1	33,50	59,8	7,97	86,8	10,85	100,5	0,85	50,6
Jan. 1931	6,52 ⁶	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	85,25	36,5	207,50	44,9	1,61	69,7	32,25	57,6	6,63	72,2	10,30	95,4	0,85	50,6
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	1,66	71,9	33,80	60,4	6,21	67,6	10,30	95,4	0,85	50,6
Maart "	5,62 ⁶	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	1,47	63,6	35,00	62,5	4,94	53,8	10,30	95,4	0,66	39,3
April "	5,90	34,3	4,42 ⁶	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	1,35	58,4	31,60	56,4	4,20	45,8	10,15	94,0	0,53	31,5
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁶	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	1,26	54,5	30,85	55,1	4,07 ⁶	44,4	10,00	92,6	0,53	31,5
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	1,29	55,8	33,50	59,8	4,30	46,8	10,00	92,6	0,34 ⁶	20,5
Juli "	5,42 ⁶	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	1,32	57,1	37,75	67,4	4,40	47,9	10,00	92,6	0,24	14,3
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁶	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	1,30	56,3	36,00	64,3	4,98	54,2	10,00	92,6	0,43 ⁶	25,9
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁶	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	1,27	55,0	32,25	57,6	5,77 ⁶	62,9	10,00	92,6	0,56	33,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁶	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	1,24	53,7	26,25	46,9	6,27 ⁶	68,4	9,90	91,7	0,56	33,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁶	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	1,17	50,6	24,75	44,2	7,07	77,0	9,90	91,7	0,68	40,4
Dec. "	4,92 ⁶	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	1,18	51,1	21,40	38,2	5,32 ⁶	58,0	9,90	91,7	0,71	42,3
Jan. "	5,05	29,4	5,07 ⁶	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	31,0	1,16	50,2	25,75	46,0	4,71	51,3	8,25	76,3	0,71	42,3
Febr. 1932	5,30	30,8	5,07 ⁶	38,8	74,00	32,0	118,50	46,0	142,25	30,8	1,34	58,0	27,75	49,6	3,79	41,3	8,25	76,3	0,71	42,3
7 Mrt. "	5,65	32,8	5,65	43,2	86,00	37,1	117,00	49,6	146,00	31,6	1,05 ⁷	45,5		3,60	39,2	8,05	74,5	0,71	42,3	

1) Men zie voor de toel. op dezen staat de ros van 8 en 15 Aug. 1928 (No. 658 en 659) pag. 689/90 en 709. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2. 3) Tot Jan. 1931 American No. 2.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Productie	1.000.000	1.550.000	1.730.000
Voorr. overgebracht per 1/1	1.745.971	1.418.000	321.000
Consumptie	5.000	18.000	12.372
Weekontv. afscheephavens	78.352	123.465	162.097
Totaal sedert 1/1 (N. Oogst)	275.104	503.746	862.600
Weekexport	36.100	44.340	45.664
Totaal sedert 1/1	282.413	264.655	343.621
Voorraad afscheephavens	956.118	1.645.342	851.169
„ binnenland	1.502.440	1.027.924	855.028
Aantal werkende fabrieken	122	136	155

De Zichtbare Voorraden zijn volgens Ozarnikow:

	1932	1931	1930
	tons	tons	tons
Duitsland 1/2	1.611.000	1.856.000	1.478.000
Tsjecho-Slowakije 1/2	719.000	833.000	643.000
Frankrijk 1/2	737.000	903.000	666.000
Nederland 1/2	294.000	306.000	239.000
België 1/2	187.000	211.000	185.000
Hongarije 1/2	100.000	129.000	112.000
Polen 1/2	426.000	557.000	547.000
U.K. Geimp. Suiker 1/2	214.000	297.000	387.000
„ Binnenl. „ 1/2	30.000	138.000	96.000
Europa	4.318.000	5.230.000	4.353.000
Ver. St. alle havens 30/1	273.000	394.000	684.000
Cubaansche havens 30/1	756.000	871.000	312.000
Cuba binnenland 30/1	950.000	900.000	370.000
Java 1/1	2.089.000	1.215.000	887.000
Totaal	8.386.000	8.610.000	6.606.000
waarvan geblokkeerd	1.890.000	1.930.000	—

Op Java verkocht de V.I.S.P. nog 8.000 tons Superieur en 3000 tons No. 16 &/hooger tegen geheime prijzen.

Hier te lande was de stemming eveneens onbehagelijk. De noteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt belandden na eenige schommelingen op het volgende peil: Mrt. f 6½; Mei f 7,—; Aug. f 7¼ en Dec. f 7½. De omzet bedroeg 3400 tons.

KOFFIE.

De kalme stemming aan de koffiemarkt hield ook in de afgelopen week aan. In de kost- en vrachtaanbiedingen van de verschillende Braziliaansche afscheephavens kwam ook ditmaal zoo goed als geen enkele verandering, doch Nederlandsch-Indië was met de ongewasschen Sumatra

Robusta-soorten ¼ à ½ ct. en met gewasschen Robusta zelfs 1 ct. lager dan verleden week.

Niet alleen aan onze markt, doch ook aan de meeste buitenlandse markten bleven de zaken beperkt. De verschepingen van Brazilië zijn in den laatsten tijd kleiner dan normaal, doch Centraal-Amerika had zich daarentegen over den omvang der zaken niet te beklagen en de onverkochte hoeveelheid in de productielanden zal dan ook hoogstwaarschijnlijk wel niet groot meer zijn. Wellicht moet Columbia, alwaar de oogst vertraging heeft onderhouden, in dit opzicht worden uitgezonderd.

Aan de termijnmarkt te New-York schijnen de circa 60.000 balen Rio, welke per Maart werden aangediend, voor Braziliaansche rekening te zijn opgenomen. Volgens geruchten zou het plan bestaan, deze koffie naar Europa te consigneren en zouden de Brazilianen hopen op die wijze de markt te New-York wat te kunnen opzetten. Zij meenen namelijk, naar beweerd wordt, dat de in circulatie zijnde filiëres die markt te veel drukken en dat een prijsverhoging aldaar waarschijnlijk wordt, wanneer die druk verdwijnt. Een feit is het, dat in den laatsten tijd New-York steeds onder pariteit van Brazilië heeft gestaan.

Volgens mededeeling van den Nationalen Koffie-Raad van Brazilië zijn vernietigd:

	bn. Santos	bn. Rio	bn. Victoria	bn. totaal
in de afgelopen week	144.000	31.000	—	175.000
sedert 1 Juli 1931 ..	2.566.000	654.000	178.000	3.398.000

waarbijna nog komen 559.000 balen, vóór 1 Juli 1931 vernietigd, dus totaal 3.957.000 balen.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos, omgerekend in cents per ½ K.G., komen op het oogenblik uit: voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping op ongeveer 24½ à 26 ct., voor dito Prime Santos op ongeveer 26 à 27 ct. en voor Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, op ongeveer 20½ à 20¾ ct.

In Nederlandsch-Indië is de prijs voor Palembang Robusta ongeveer ¾ ct., voor Benkoelen ongeveer ½ ct. en voor Mandheling Robusta ongeveer ½ ct. lager dan verleden week. Gewasschen Robusta is zelfs 1 ct. lager. De noteringen in de eerste hand zijn op het oogenblik:

Palembang Robusta, Maart-verscheping, 16½ ct.; Benkoelen Robusta, Maart-verscheping, 17½ ct.; Mandheling Robusta, Maart-verscheping, 18½ ct.; W.I.B. f.a.g. Robusta, Maart-verscheping, 23 ct., alles per ½ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de notecrin-

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

METALEN						TEXTIELGOEDEREN					DIVERSEN								
ZILVER cash Londen per Standard Ounce		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesbrough per Eng. ton		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		KATOEN Middling locoprijzen New-York per lb.		WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Colonial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto	
pence	%	Sh.	%	£	%	£	%	£	%	\$ cts.	%	pence	%	pence	%	fl.	%	fl.	%
32 ¹ / ₈	100,0	73/-	100,0	62.1/6	100,0	261.17/-	100,0	36.8/6	100,0	23.25	100,0	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
28 ¹ / ₁₆	89,3	86/6	118,5	58.1/-	93,5	290.17/6	111,1	31.1/6	85,3	17,55	75,5	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
26 ¹ / ₄	83,3	73/-	100,0	55.14/-	89,7	290.4/-	110,8	24.4/-	66,4	17,50	75,3	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
26 ¹ / ₁₆	81,1	66/-	90,4	63.16/-	102,8	227.5/-	86,8	21.1/-	57,8	20,00	86,0	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
24 ¹ / ₁₆	76,2	70/6	96,6	75.14/-	121,9	203.15/6	77,8	23.5/-	63,8	19,15	82,4	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
17 ¹ / ₁₆	55,4	67/-	91,8	54.13/-	88,0	142.5/-	54,3	18.1/6	49,6	13,55	58,3	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
13 ¹ / ₁₆	41,6	55/-	75,3	36.5/-	58,4	110.1/-	42,0	12.1/-	31,1	8,60	37,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
20 ¹ / ₁₆	65,3	72/6	99,3	71.9/6	115,1	174.13/-	66,7	21.11/-	59,4	17,15	73,8	29,50	53,6	19,25	65,3	26,63	76,7	10,11	84,3
20 ¹ / ₈	62,6	72/6	99,3	71.12/6	115,4	174.4/-	66,5	21.4/-	58,2	15,45	66,4	28,50	51,8	17,75	60,2	24,50	70,6	10,21	85,1
19 ¹ / ₁₆	59,5	70/-	95,9	68.19/6	111,1	165.18/-	63,4	18.16/-	51,6	15,20	65,4	26,25	47,7	16,50	55,9	24,—	69,2	10,21	85,1
19 ¹ / ₈	61,0	67/6	92,5	61.3/-	98,5	161.17/6	61,8	18.6/6	50,3	16,45	70,8	27,25	49,5	17,25	58,5	24,13	69,5	10,21	85,1
18 ¹ / ₁₆	59,0	67/6	92,5	53.9/-	86,1	145.—	55,4	17.16/-	48,9	16,50	71,0	28,75	52,3	18,00	61,0	26,63	75,6	10,21	85,1
16 ¹ / ₁₆	50,0	67/6	92,5	50.1/6	80,7	136.4/6	52,0	17.19/-	49,3	14,50	62,4	27,75	50,5	17,50	59,3	26,63	76,7	10,21	85,1
16	49,9	67/6	92,5	48.2/-	77,5	134.17/6	51,5	18.3/-	49,8	13,10	56,3	27,00	49,1	16,75	56,8	24,25	69,9	9,18	76,5
16 ¹ / ₈	51,0	65/-	89,0	47.15/-	76,9	135.5/6	51,7	18.6/-	50,2	11,95	51,4	27,25	49,5	16,50	55,9	24,88	71,7	9,28	77,3
16 ¹ / ₁₆	52,0	63/6	87,1	46.6/-	74,6	132.6/-	50,5	17.18/-	49,1	11,—	47,3	27,00	49,1	15,75	53,4	26,50	76,4	9,39	78,3
16 ¹ / ₈	51,9	63/6	87,1	43.—	69,3	117.13/-	44,9	15.15/-	43,2	10,55	45,4	24,50	44,5	14,50	49,2	26,25	75,6	9,49	79,1
16 ¹ / ₈	51,5	63/6	87,1	46.8/6	74,8	113.16/-	43,5	15.18/6	43,7	10,85	46,7	24,00	43,6	13,00	44,1	25,25	72,8	9,70	80,8
16 ¹ / ₈	51,9	63/6	87,1	47.6/6	76,2	115.3/-	44,0	15.5/6	41,9	9,95	42,8	22,50	40,9	12,50	42,4	25,—	72,0	9,90	82,6
13 ¹ / ₈	43,2	60/6	82,9	45.7/6	73,1	116.8/-	44,4	14.—/6	38,5	10,30	44,3	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
12 ¹ / ₈	38,9	58/6	80,3	45.1/6	72,6	117.—/6	44,7	13.5/6	36,4	10,95	47,1	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
13 ¹ / ₁₆	41,8	58/6	80,3	45.1/6	72,6	122.1/-	46,6	13.3/6	35,2	10,90	46,9	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
13 ¹ / ₈	40,9	58/6	80,3	42.15/6	68,9	113.4/-	43,2	12.10/-	34,3	10,25	44,1	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
12 ¹ / ₁₆	40,3	58/6	80,3	39.6/6	63,4	104.17/-	40,0	11.10/6	31,6	9,40	40,4	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75	62,7	10,21	85,1
12 ¹ / ₈	40,1	58/6	80,3	36.6/6	58,5	106.2/6	40,5	11.11/6	31,8	9,10	39,1	22,00	40,0	12,50	42,4	19,13	55,1	10,21	85,1
13 ¹ / ₄	41,2	58/6	80,3	34.14/-	55,9	112.5/6	42,9	12.15/6	35,1	9,25	39,8	22,25	40,5	12,50	42,4	20,25	58,4	8,26	68,8
12 ¹ / ₁₆	39,9	58/6	80,3	32.15/-	52,8	114.19/6	43,9	11.19/6	32,9	7,20	31,0	22,25	40,5	12,00	40,7	18,75	54,0	7,—	58,3
13 ¹ / ₈	41,4	55/6	76,0	30.3/6	48,6	111.16/-	42,7	11.4/-	31,1	6,55	28,2	20,00	36,4	11,00	37,3	18,—	51,9	6,50	54,2
13 ¹ / ₁₆	43,0	40/-	63,0	28.2/6	45,3	101.1/6	38,6	10.9/6	28,8	6,30	27,2	19,50	35,5	10,75	36,4	17,50	50,3	6,65	55,4
14 ¹ / ₁₆	45,1	44/6	61,0	27.19/6	45,1	102.—/6	39,0	11.5/-	30,9	6,40	27,5	19,00	34,5	10,75	36,4	16,75	48,3	6,80	56,7
14 ¹ / ₈	44,6	41/6	56,8	27.6/6	44,2	98.17/6	37,8	10.16/-	29,6	6,30	27,2	16,25	29,5	9,—	30,5	—	—	6,95	57,9
13 ¹ / ₄	43,2	41/6	56,8	27.14/6	44,7	98.18/-	37,8	10.14/-	29,4	6,65	28,6	16,50	30,0	9,—	30,5	11,63	33,5	7,10	59,2
13 ¹ / ₈	43,6	41/6	56,8	26.4/-	42,2	99.2/6	37,9	10.5/-	28,1	6,90	29,7	16,25	29,5	9,—	30,5	11,75	33,9	7,25	60,4
13 ¹ / ₁₆	43,4	42/6	58,2	25.7/6	40,9	100.9/6	38,4	9.10/-	26,1	7,15	30,8	16,00 ⁸⁾	29,1	8,75 ⁸⁾	29,7	—	—	7,40	61,7

Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche. ⁴⁾ Tot Jan. 1928 Malting; van Jan. 1928 tot ⁵⁾ Notering Schotland 59/6. ⁶⁾ 58/- . ⁷⁾ 4 Mrt. ⁸⁾ 3 Mrt.

gen 1/8 ct. terug. Maart staat thans 20 1/4 ct. en de verder verwijderde maanden staan 21 1/4 ct. per 1/2 K.G. genoteerd.

De officieele loco-noteringen bleven onveranderd 23 ct. per 1/2 K.G. voor Robusta en 27 ct. voor Superior Santos.

De slot-noteringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
7 Maart	\$ 6.28	\$ 6.30	\$ 6.22	\$ 6.23 ¹⁾
29 Februari	„ 6.27	„ 6.34	„ 6.36	„ 6.38 ¹⁾
22 Februari	„ 6.22	„ 6.19	„ 6.21	„ 6.26 ¹⁾
15 Februari	„ 6.15	„ 6.26	„ 6.38	„ 6.44 ¹⁾

De dezer dagen verschenen Statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam geeft aan, dat in Februari de aanvoer geweest is als volgt:

	1932	1931	1930
	bn.	bn.	bn.
in Europa	917.000	1.020.000	872.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.196.000	1.366.000	1.203.000
Totaal	2.113.000	2.386.000	2.075.000

De Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar bedroegen 4.176.000 balen tegen 4.523.000 balen in 1931 en 3.862.000 balen in 1930.

De Afleveringen in Februari waren:

	1932	1931	1930
	bn.	bn.	bn.
in Europa	1.003.000	937.000	937.000
„ Ver. Staten van Amerika	1.006.000	1.072.000	1.021.000
Totaal	2.009.000	2.009.000	1.994.000

De Afleveringen in Europa en in Amerika tezamen gedurende de eerste twee maanden van het jaar waren 4.122.000 balen tegen 4.093.000 balen in 1931 en 3.874.000 balen in 1930.

Vanaf 1 Juli tot 1 Maart waren de Aanvoeren in Europa en in Amerika tezamen 15.384.000 balen tegen 14.971.000 balen in 1931 en 13.901.000 balen in 1930, terwijl de Afleveringen bedroegen 15.087.000 balen tegen 14.985.000 balen in 1931 en 14.503.000 balen in 1930.

De zichtbare voorraad was op 1 Maart in Europa 2.034.000 balen tegen 2.120.000 balen op 1 Februari. In Amerika bedroeg hij 2.074.000 balen tegen 1.884.000 balen op 1 Februari. In Europa en in Amerika tezamen was de zichtbare voorraad dus op 1 Maart 4.108.000 balen tegen 4.004.000 balen op 1 Februari. Hij bedroeg op 1 Maart 1931 — 2.949.000 balen en op 1 Maart 1930 — 2.283.000 balen. De zichtbare wereldvoorraad was op 1 Maart 6.615.000

balen tegen 6.956.000 balen op 1 Februari en 5.878.000 balen verleden jaar. (in deze cijfers zijn niet begrepen de voorraden in het binnenland van Brazilië, waarvan het cijfer van 1 Maart nog niet bekend is, doch die op 1 Februari bedroegen 27.400.000 balen en op 1 Maart 1931 — 22.579.000 balen).

Rotterdam, 8 Maart 1932.

(Mededeeling van de Vereeniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 7)	Voorraad (In Balen)	Prijs (No. 4)	
7 Mrt. 1932	259.000	12.300	1.066.000	15.500	455/128
22 Feb. 1932	265.000	12.500	1.022.000	15.500	417/32
7 Mrt. 1931	289.000	11.975	1.080.000	16.700	43/32
23 Feb. 1931	230.000	11.700	990.000	16.500	49/32

¹⁾ In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloopt 2 weken	Sedert 1 Juli	Afgeloopt 2 weken	Sedert 1 Juli
7 Mrt. 1932	189.000	2.837.000	581.000	9.770.000
7 Mrt. 1931	259.000	2.796.000	455.000	8.070.000

THEE.

De vastere stemming, die de vorige week te Londen heerschte, kwam eveneens in de Amsterdamsche thee-veiling op 3 dezer tot uiting. De veiling had een vlot verloop, waarbij de meeste belangstelling bestond voor de gruissoorten, die soms 5 à 6 cts. betere prijzen konden maken. De middenprijs per hKG. in entrepôt bedroeg 30 1/4 cts., tegenover 29 cts. in de vorige veiling.

De Vereeniging voor de Thee-cultuur publiceerde dezer dagen de uitvoercijfers der voornaamste thee-produceerende landen der wereld (uitgezonderd China) gedurende de jaren 1931 en 1930.

Deze totale uitvoer bedroeg 379.122.000 KG. in 1931, tegenover 367.786.000 KG. in 1930. Van deze vermeerdering van 11 1/2 miljoen KG. komt ca. 4 1/2 miljoen KG. voor rekening van Java, 2,4 miljoen KG. voor Ceylon, 2,2 miljoen KG. voor Sumatra. Japan voerde eveneens 2,3 miljoen KG. meer uit, terwijl Britsch-Indië en Formosa gelijk waren aan die van een jaar geleden.

Amsterdam, 7 Maart 1932.

Vervolg STATISTISCH OVERZICHT VAN GROOTHANDELSPRIJZEN.

	DIVERSEN		KOLONIALE PRODUCTEN						INDEXCIJFERS							
	VURENHOUT basis 7 ^m f.o.b. Zweden/Finland	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam. per 100 K.G.		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java- en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		COPRA Ned.-Ind. f.m.s. per 100 K.G. Amsterdam		Bruto-gewicht v. d. buit. handel Nederland 1925 = 100		Centr. Bureau v. d. Stat. herleid van 1913 = 100 tot 1925 = 100	The Economist herleid van 1927 = 100 tot 1925 = 100		
			f	%	Sh.	%	cts.	%	cts.	%	f	%			In-voer	Uit-voer
1925	159,75	100	2/11,625	100,0	18,75	100,0	61,375	100,0	84,5	100,0	35,875	100,0	100	100	100,0	100,0
1926	153,50	96,1	2/-	67,4	17,50	93,3	55,375	90,2	94,25	111,5	34,-	94,8	112	128	93,2	92,9
1927	160,50	100,5	1/6,375	51,6	19,125	102,0	46,875	76,4	82,75	97,9	32,625	90,9	113	116	95,4	89,5
1928	151,50	94,8	-10,75	30,2	15,85	84,5	49,625	80,9	75,25	89,1	31,875	88,9	118	128	96,4	87,6
1929	146,00	91,4	-10,25	28,8	13,-	69,3	50,75	82,7	69,25	82,0	27,375	76,3	122	132	91,6	82,6
1930	141,50	88,6	-15,875	16,5	9,60	51,2	32	52,1	60,75	71,8	22,625	63,1	124	135	75,5	69,4
1931	110,75	69,3	-13	8,4	8,-	42,7	25	40,7	42,50	50,3	15,375	42,9	117	136	62,6	57,9
Jan. 1930	147,50	93,9	-7,375	20,7	11,675	62,3	35	57,0	60,50	71,6	26,875	74,9	128	136	84,5	76,9
Febr. "	147,50	92,3	-8	22,5	11,40	60,8	35	57,0	58,25	68,9	26,375	73,5	112	126	81,3	75,2
Maart "	147,50	92,3	-7,625	21,4	10,70	57,1	35	57,0	62,25	73,7	25,25	70,4	125	131	78,7	74,2
April "	147,50	92,3	-7,375	20,7	10,55	56,3	35	57,0	59,50	70,4	26,125	72,8	115	127	78,7	72,8
Mei "	145,00	90,8	-6,875	19,3	9,60	52,3	34,75	56,6	58	68,6	25,50	71,1	132	132	76,1	72,0
Juni "	145,00	90,8	-6,125	17,2	9,775	52,1	33	53,8	55,50	68,6	22,875	63,8	131	133	76,1	70,4
Juli "	142,50	89,2	-5,625	15,8	9,275	49,5	31,50	51,3	55,25	65,7	21,75	60,6	138	141	74,2	69,3
Aug. "	142,50	89,2	-4,875	13,8	8,50	45,3	29,50	48,1	55,25	65,4	20,-	55,7	129	145	73,5	67,9
Sept. "	140,00	87,6	-4,125	11,6	7,975	42,5	28,25	46,0	59,50	70,4	19,25	53,7	122	126	72,3	65,4
Oct. "	132,50	82,9	-4	11,2	8,625	46,0	29	47,3	66,50	78,7	18,75	52,3	128	152	71,6	64,6
Nov. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,75	46,7	29	47,3	68,25	80,8	19,375	54,0	121	139	71,0	63,3
Dec. "	130,00	81,4	-4,375	12,3	8,20	43,7	29	47,3	66,75	79,0	19,-	53,0	105	129	69,0	61,3
Jan. 1931	125,00	78,2	-4,25	11,9	8,20	43,7	28	45,6	66,25	78,4	18,25	50,9	121	132	67,7	59,2
Febr. "	125,00	78,2	-3,875	10,9	8,20	43,7	26,25	42,8	53	62,7	18,125	50,7	96	121	67,1	59,4
Maart "	125,00	78,2	-3,75	10,5	8,30	44,3	25,50	41,5	45	53,3	18,625	51,9	107	140	66,5	59,1
April "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,575	45,7	24,75	40,3	43	50,9	17,50	48,8	110	138	65,8	58,4
Mei "	125,00	78,2	-3,125	8,8	8,50	45,3	25	40,7	40,25	47,6	15,375	42,9	114	141	65,8	56,8
Juni "	110,00	68,9	-3,125	8,8	8,575	45,7	25,75	42,0	39,50	46,7	14,125	39,4	127	133	64,5	56,8
Juli "	110,00	68,9	-3	8,4	8,775	46,8	27	44,0	38,25	45,3	15,-	41,8	138	153	62,6	55,8
Aug. "	100,00	62,6	-2,5	7,0	7,90	42,1	25,50	41,5	38,50	45,6	14,125	39,4	122	142	60,6	55,6
Sept. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,525	40,1	23,75	38,7	37,50	44,4	13,375	37,3	125	146	58,7	58,1
Oct. "	100,00	62,6	-2,375	6,7	7,55	40,3	23	37,5	37,75	44,7	13,25	36,9	119	146	58,7	58,5
Nov. "	100,00	62,6	-2,25	6,3	7,15	38,1	23	37,5	37,5	43,8	13,75	38,3	113	132	58,7	58,8
Dec. "	82,50	51,6	-2,25	6,3	6,75	36,0	23	37,5	35	41,4	12,75	35,5	115	114	54,8	58,8
Jan. 1932	82,50	51,6	-2,125	6,0	7,35	39,2	23	37,5	32	37,9	13,125	36,6	103	107	54,2	58,4
Febr. "	82,50	51,6	-2	5,6	7,05	37,6	23	37,5	30	35,5	14,50	40,4			53,5	59,8
7 Mrt. "	82,50	51,6	-1,75	4,9	6,625	35,3	23	37,5	30,75 ²⁾	36,4	15,25	42,5				

¹⁾ Jaar- en maandgem. afger. op 1/8 pence. ²⁾ 3 Mrt.

N.B. Alle Pondenoteeringen vanaf 21 Sept. zijn op goudbasis omgerekend

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 29 Februari 1932

DEBET

Aandeelhouders nog te storten 90 pCt. op aandelen B, waarvoor waarborg gedeponoord	f	421.200,—
Deelnemingen in diverse ondernemingen	"	9.033.129,98
Effecten van Aandeelhouders ten eigen gebruike	"	33.212.550,—
Kassa en De Nederlandsche Bank	"	6.763.643,88
Nederl. Schatkistbiljetten en -Promessen	"	39.338.355,51
Wissels en Coupons	"	24.686.136,51
Daggeldleeningen	"	2.000.000,—
Bankiers in Binnen- en Buitenland	"	20.328.192,12
Eigen Effecten en Syndicaten	"	8.489.007,08
Prolongatiën gegeven	"	10.313.810,—
Debiteuren	f	149.923.097,88
af: loopende Promessen	"	13.147.770,—
		<hr/>
	"	136.775.327,88
Voorschotten tegen consignatiën	"	516.768,28
Gebouwen	"	8.000.000,—
		<hr/>
Totaal	f	299.878.121,24

CREDIT

Kapitaal	f	40.000.000,—
Reservefonds	"	17.000.000,—
Aandeelhouders voor gedeponoerde Effecten als waarborg voor 90 pCt. storting op aandelen B	f	421.200,—
in Leen-Depot	"	32.791.350,—
		<hr/>
	"	33.212.550,—
Zieken- en Pensioenfondsen	"	5.759.387,91
Deposito's	"	82.367.453,47
Saldo te ontvangen en te leveren Effecten	"	2.162.164,79
Crediteuren	f	106.364.908,14
" voor gelden in het Buitenland	"	8.708.027,78
		<hr/>
	"	115.072.935,92
Te betalen Wissels	"	2.186.308,53
Geaccepteerd door derden	"	807.231,05
Diverse Rekeningen	"	1.310.089,57
		<hr/>
Totaal	f	299.878.121,24

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK. N.V.

AMSTERDAM

'S-GRAVENHAGE

ROTTERDAM

BATAVIA

AMOY, AMPENAN, BANDOENG, BOMBAY, CALCUTTA, CHERIBON, GORONTALO, HONGKONG, KOBE, MAKASSAR, MEDAN, MENADO, PALEMBANG, PASSOEROEAN, PEKALONGAN, PROBOLINGGO, SEMARANG, SHANGHAI, SINGAPORE, SOERABAYA, TEGAL, TELOK BETONG, TJILATJAP, TOKIO, WELTEVREDEN

DE**NEDERLANDSCHE****WERKGEVER**

Wekelijksch Orgaan v/h. Verbond
van Nederlandsche Werkgevers

VERANTWOORDELIJKE REDACTIE:
Mr. P. W. J. H. CORT VAN DER
LINDEN EN Mr. A. N. MOLENAAR

ABONNEMENTS-
PRIJS VOOR
NIET LEDEN
f 6.— PER JAAR

Vraagt. proefexemplaren bij het
Secretariaat: Kneuterdijk 8,
Telefoon No. 17510 · Den Haag

Beëdigd translatrice

voor Duitsch en
Engelsch vraagt
Vertaalwerk
(ook Fransch)

LEA HAUSDORFF

Adr. Mildersstraat 79 b, Rotterdam

*Een spiegelbeeld van het politiek-
en geestelijk leven in Duitschland, een
betrouwbaar en kritisch waarnemer
van het Duitsche- en Internationale
zakenleven is de „FRANKFURTER
ZEITUNG“, Duitschland's toon-
aangevend zakenblad.*

Geïnteresseerden kunnen ver-
dere inlichtingen bekomen by
onzen Generaal-Vertegen-
woordiger voor Holland:
J. H. WEHN, VOORBURG (Z. H.)
Dr. BLOOKERSTRAAT 21

Tweede, omgewerkte druk van

**Inleiding tot de Studie der
Bedrijfshuishoudkunde**

door J. GROOTEN

Dir. der Levensverzekering-
Mij. N. O. G., Leeraar M.O.
Wiskunde en Boekhouden,
Amsterdam

Ingenaaid
f 7.50

Gebonden
f 8.50

NIJGH & VAN DITMAR N.V.
UITGEVERS — ROTTERDAM

VAN ONZEN INVLOED als het bekendste
Handelsinformatie-Bureau wordt door den
Handel en de Banken steeds meer gebruik ge-
maakt voor het incasseeren en regelen van
achterstallige en betwiste handelsvorderingen.

VAN DER GRAAF & Co. N.V.
AMSTERDAM — ROTTERDAM — BRUSSEL

Hier is de plaats om U als Abonn  op te geven:

Gelieve mij vanaf heden te noteren voor een abonnement op Economisch-Statistische Berichten (Algemeen Weekblad voor Handel, Nijverheid, Financiën en Verkeer) tegen den prijs van f 20.— per jaar (f 23.— buitenland).

Naam:

Adres:

Datum: